

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro-de- anul Trib. Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Consilier la Curtea de Apel din București
RÈNÈ DÈMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOIANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticel Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 12/29

S U M A R

- *Reorganizarea Tutelilor*, de N. Negru.
- *Romanizarea Justiției în Bucovina*, de Oreste Tîrnăveanu.
- *Discursurile rostite la Iași de P. Pogonat, Florin Sion și Marin Ștefănescu*, cu ocazia înmormântării Prof. V. Dimitriu.

JURISPRUDENȚA :

- Curtea de Casație s. I: *Ecaterina V. Raptureanu cu Dumitru Popa Vanghele și alții*. (Decizie a Curții de apel casată sub legea din 1922. Dacă Curtea de trimitere judecând sub legea din 1925, trebuie să se conformeze deciziei Înaltei Curți? La vânzarea cu pact de răscumpărare pactul nu poate opera decât achitându-se prețul și toate cheltuielile în termen).
- Curtea de Apel București s. II: *Eliza Dragomirescu și Irina Gh. Lefu cu Elena T. N. Săndulescu* (Dacă poate fi cerută anularea ordonanței de adjudecare pe cale de acțiune principală, în cazul când nu s'a făcut contestație în instanța de urmărire pentru anularea actului de ipotecă?), cu o *Notă* de avocatul S. I. Postelnicu.
- Curtea de Apel Constanța: *Elisabeta Locot. Ghilcaș cu soțul*. Dacă legea accelerării a desființat dreptul de opoziție în materie de divorț?).

REORGANIZAREA TUTELILOR

În preajma noiei construcții de legislație civilă ce ni se pregătește, instituția care, după cunoștința noastră, nu a fost studiată prin organele de publicitate, care — așa cum e — nu a fost criticată și atacată și căreia — așa cum ar trebui să fie — nu i s'a propus planuri și proiecte, este instituția tutelor. (1) Vorbim de tutelele minorilor ca de prototipul instituției, căci cele ce vom arăta aci se aplică și la instituția curatelelor pentru ceilalți incapabili. Cărei cauze se datorește această vătămătoare tăcere? Este instituția aceasta așa de bine edificată în codul actual că nu oferă nimic de dorit, sau materia nu prezintă prea mare importanță, pentruca juriștii să se ocupe de ea? Din contra. Organizarea actuală a tutelor, după cum vom arăta, e în sistemul legii noastre deplorabile și în linii generale dezaastroasă pentru cei destinați a fi proteguți; iar importanța instituției, ca una ce e chemată a asigura existența unei bune părți din generațiile următoare, e vitală și nu poate scăpa nimănui. E știut că sunt specii în regnul animal care-și

1) În ultimul moment am descoperit publicate tot în această revistă acum 4 ani (No. 8 și 23 din 1924) două importante articole: 1) „Autoritățile tutelare” de distinsul meu coleg G. P. Docan și 2) „Instituția tutelor în viitorul cod civil” de d-l avocat Traian Alexandrescu.

Acesta din urmă mai ales, cu spiritul său documentat și metodic, tratează chestia cu multă amplitudine. Făcând aci mea culpa de ignoranța mea, cauză pentru care nu am putut pune la contribuție aceste articole, cred însă că privind chestia din alt punct de vedere, cele spuse de mine aci tot prezintă interes și nu bate lozuri comune.

A apărut: **DESPRE TESTAMENTE**, ed. II, revăzută, mărită și complectată cu Doctrina și Jurisprudența la zi, de **N. Jac Constantinescu**, consilier la Curtea de Apel București. *Prețul 300 lei.*

La editura *Curierul Judiciar*, București, Artei 5 găsiți: **LEGEA AUTENTIFICĂRII ACTELOR**, comentată și adnotată cu Doctrina, jurisprudența și Debatelile parlamentare de Lascarov-Moldovanu. *Prețul 120 lei.*

sacrifică chiar generațiile vechi pentru salvarea progeturii lor. Cauza tăcerii la acest capitol se datorește, credem, în primul rând faptului că cei direct interesați, — minorii — nu pot vorbi, nu pot nici odată arăta ce-i vatămă; iar cei care-i reprezintă — tutorii — au interes să tacă ca să nu se trădeze. Dintre juriști o bună parte — avocații — nu se preocupă de o instituție cu care au puține contingente profesionale, pe care o ignoră sau care nu-i interesează practic. Intr-adevăr activitatea tutelară a instanțelor nu e o chestie de contencios la care să fie și ei chemați a participa, ci e o pură chestie de administrație. Ea e dată chiar ca pildă de impietare asupra puterii executive din partea celei judecătorești, una din rarele impietări, față de cele multe săvârșite în sens invers. Rămân așa dar magistrații cari ar trebui să vorbească și să reclame îndreptările necesare, dar ei sunt în genere sau rutinari prin profesie, sau blazați prin vitregia soartei. La acestea se adaugă și puținul interes pe care-l deșteaptă astăzi astfel de studii. În indiferența generală așa dar, vom căuta să ridicăm unele bandagii și să propunem unele remedii, mai mult ca o datorie de conștiință decât cu scopul și speranța vreunei apropiate îndreptări.

* * *

Partea privitoare la tutele din codul nostru, e produsă după codul Napoleon și deci are aceleași defecte ca acela, la care se adaugă unele provenite din cauza unor omisiuni nenorocite și altele care au rămas la noi după ce au fost ulterior înlăturate în legea franceză. În această chestie nu mai poate fi discuția de preferință între spiritul latin și cel german, căci e necontestat că tutelele sunt superior organizate în codul german (din an. 1900) și chiar în codul austriac, ce se aplică în provinciile alipite (2) decât în codul francez, căruia i se aduc la acest capitol chiar în patria sa de origină, legitime critici.

Tutela este o instituție de ordine publică, o instituție cu adevărat socială, iar nu numai o instituție juridică, de pur drept privat, așa cum o consideră în realitate sistemul francez.

Intr'un stat ideal organizat, societatea trebuie să aibă grija creșterii tuturor copiilor, grijă pe care dacă o poate lăsa părinților când ei trăesc, căci ei sunt protectorii lor naturali, atunci însă când părinții dispăr, Statul trebuie să intre în rolul lor, și instituția tutelei e destinată tocmai să înlocuiască această protecție. Codul francez, deși atunci când edictează obligativitatea pentru tutore de a primi sarcina ce i s'a încredințat, consideră tutela ca fiind de ordine publică, prin celelalte dispozițiuni ale sale

se îndepărtează dela acest punct de vedere. Notăm în treacăt ca exemplu al acestei atitudini, rolul neînsemnat ce se acordă în sistemul francez autorității reprezentate prin magistrat în privigherea tutelor, lipsa de sancțiuni pentru anumite obligațiuni impuse tutorelui, lipsa de dispozițiuni în privința îngrijirii personale a minorilor comparativ cu pletera în ce privește gestiunea averilor, etc.

Dar ceiace mai ales e caracteristic sistemului nostru și celui francez, e faptul că tutela nu se institue obligator din oficiu ca în sistemul german (art. 1774 c. c. g.), ci instituirea ei e lăsată în realitate la stăruința rudelor și a celor interesați. Legiuitorul francez a înțeles să protejeze cu predilecție pătura burgheză a cărei expresiune era, și ca atare nu s'a gândit și la orfanii lipsiți de avere, cari sunt cel puțin tot așa de slabi și necesită poate mai multă ocrotire ca cei avuți. Din această pricină se poate spune că la noi rămân în afară de tutelă majoritatea orfanilor, adică acei a căror avere nu a stimulat pe rude sau alți interesați să solicite înființarea ei. E drept că pentru orfanii de războiu s'a căutat și s'a reușit ca pe cale administrativă să se așeze toți sau aproape toți sub tutelă. Această măsură s'a luat însă din considerațiuni trecătoare și numai pentru o anumită categorie de orfani, ea e deci tranzitorie și parțială și de altfel nu constituie nici meritul legii. Dacă tutela e într-adevăr de utilitate socială, ar trebui ca protecția ei să fie extinsă la toți incapabilii. Primarii de ex. sau alte persoane, să fie obligați a semnaliza autorităților competente toate cazurile ivite în comună cari necesită înființarea tutelei. După codul austriac, această obligație o au: secretarul comunal, tutorul comunal (un organ special, care nu există la noi), primarul și pretorul. Chiar la Romani cererea de numirea tutorilor *trebuia* să fie făcută de anumite persoane: de mama și de moștenitorii prezumtivi majori sub pedeapsă de decădere a drepturilor lor succesoriale, de către libertzii tatălui sub sancțiunea de pedepse corporale, ș. a.

Corelativ cu această extindere a tutelei trebuiesc însă reduse formalitățile greoaie și oneroase care o împovărează astăzi în mod inutil și vătămător. Un asemenea „abuz de protecție” cum denumește cu drept cuvânt Planiol (I, No. 1963) formalismul tutelar, amintește foarte bine povestea ursului care pentru a alunga musca de pe fața celui adormit, cu intenția de a-l apăra îl strivește cu o aruncătură de bolovan. Despre această simplificare a tutelor vom vorbi însă pe larg mai jos.

* * *

Pentru studierea metodică a materiei să analizăm pe rând fiecare din cele 3 organe tutelare: 1) tutorele, pe care legea îl dă ca protector orfanului pentru a-i ține loc de părinte până la majorat, 2) consiliul de familie și 3) instanța judecătorească, acestea două din urmă destinate a proteja minorul mai

2) În cod. austriac în această privință sunt în vigoare: a) legea XX din 1877 pentru regularea afacerilor de tutelă și curatelă și b) legea VI din 1885 modificatoare a unor articole din legea precedentă.

mult contra tutorelui, care de multe ori e ispitit a nu considera după formula kantiană pe pupilul său ca un scop în sine, ci ca un simplu mijloc pentru realizarea propriilor sale interese.

I. Tutorele

La Romani, tutela fiind un „munus publicum”, tutorele, cel puțin sub Justinian, era obligat a presta la intrarea sa în funcție jurământul de a giră bine patrimoniul ce-i era încredințat. Codul civil german prin art. 1789 prevede de asemenea că obligația ce trebuie să-și ia tutorele ca să gireze tutela cu credință și conștiință, să se facă solemn prin jurământ cu strângere de mână. Fără a atribui putere magică jurământului, credem că în unele cazuri un asemenea jurământ, ce lipsește în legea noastră, ar fi efice.

Tutorele în sistemul nostru e însărcinat aproape exclusiv numai cu reprezentarea pupilului în actele civile și cu administrarea bunurilor sale. Un singur rând din art. 390 c. civ. pomeneste că el va purta grijă și de persoana pupilului, fără vre-o altă lămurire. Codul civil german însă și cel austriac destina o mare parte din articole asupra modului cum tutorele e dator să îngrijească ca minorii să capete capacitatea de muncă și de câștig potrivit capacității firești și stărei lor materiale, fiind dator tutorele, sub sancțiune de amendă, ca cu ocazia socotelilor anuale să raporteze instanței tutelare condițiunile de instrucție, de creștere și orice alte condiții personale ale minorului.

În sistemul codului nostru și cel francez minorul nu ia cea mai mică parte la administrația persoanei și a bunurilor sale până la etatea de 21 ani, el nu e pregătit puțin câte puțin la libertatea de care în curând se va bucura în întregime fără a poseda vreo experiență, el e condamnat astfel la o incapacitate de fapt, care va dura dincolo de incapacitatea de drept. E regretabil, spune Planiol, că legea n'a dispus a se iniția progresiv minorul la conducerea propriilor sale afaceri, că cel puțin în ultimii ani ai tutelei nu l'a asociat la gestiunea patrimoniului său. Totuși această preparare la viață o practică chiar ființele inferioare, care-și învață de mici puilor să sboare sau să alerge după hrană. Și doar cu cât mai complexă e viața speței umane decât cea comparativ simplă a păsărilor și patrupedelor! Chiar la Romani, minorii de îndată ce ieșiau din perioada zisă *infantia*, adică după 14 ani, nu mai erau reprezentați, ci erau numai azistați de tutore, lucru ce era prevăzut și de vechile noastre legiuri. Trebuie deci ca dependența față de tutore să slăbească treptat, trebuie să se provoace viața personală a pupilului, pentru a-și câștiga încrederea în sine însuși și convingerea că eul său propriu cuprinde elementele cari merită a trăi și a se desvolta. Ori, nu toți minorii pot fi tratați într'un mod egal, ci fiecare

după natura sa. Credem însă că etatea minimă de 20 ani prevăzută de art. 423 c. civ. pentru emanciparea pupilului aflat sub tutelă, față de cea de 18 ani pentru cel aflat sub puterea părintească, e nejustificată, ca și neconsultarea lui în anumite afaceri.

În sistemul legii noastre, tutorele e stăpân aproape absolut, căci vom vedea că organele menite a-l supraveghia sunt în genere iluzorii: consiliul de familie e un paravan, pe care tutorele îl întoarce cum vrea, iar judecătorul, în special cel de la tribunal, e piea sus ca să-l poată vedea. În codul francez există un cenzor, așa zis subrogat-tutor, în codul italian protutorul, iar în codul german contra-tutorul (*gegenvormund*), care supraveghează și controlează pe tutor și e obligat să notifice judecătorului tutelar infracțiunile tutorelui precum și orice caz în care el trebuia să intervină. E regretabil că un asemenea organ n-a fost introdus și în legea noastră.

După prescripțiile codului nostru, tutorele nu trebuie să primească nici o indemnizație pentru însărcinarea sa. La fel e și în codul francez, deși acolo pe cale jurisprudențială s'a reușit a se acorda în anumite cazuri o despăgubire tutorelui pentru osteneala sa. În codul german (art. 1836) s'a introdus însă principiul contrar al retribuției tutorelui, bine înțeles când averea pupilului precum și importanța afacerilor tutelare justifică o asemenea indemnizare. Excelent mijloc de a interesa tutorii la gestiunea cu care sunt însărcinați și de a le opri ispita să comită deturnări pentru a se plăti ei însuși!

Dacă unele gestiuni cer din partea tutorelui o administrație complexă și vigilentă care trebuie controlată cel puțin anual, sunt însă unele tutele cu administrații puțin importante, și cu avere minimă pentru cari obligația impusă tutorelui de a forma și depune anual conturi, apare ca o simplă străgănire.

Pentru astfel de tutele, art. 1840 c. civ. german prevede cu drept cuvânt ca să se depună conturi pentru un timp mai lung, maximum pentru perioade de 3 ani.

În definitiv tutorul dacă e de aproape supravegheat fără a fi străgănit, dacă e încurajat și animat de simpatie și bunăvoință față de pupil, poate face mult, căci după cum spune Kant: „nu e decât un singur lucru în această lume de care să se poată spune că e absolut bun: e bunăvoința”. Rolul judecătorului și scopul organizării tutelare e tocmai să facă a trece din stare virtuală în stare activă puterile de bunăvoință și de dragoste, care altfel n'ar putea nicicândă încolți.

II. Consiliul de familie

E cel mai important organ în instituția tutelei din dreptul nostru. Compus din cel puțin 5 membri, rude sau prieteni ai defuncților părinți (număr fără de

care nu se poate păși la nici o lucrare), el e suveran în ce privește numirea și destituirea tutorelui, (judecătorul neputând face în această privință nimic decât să ia act de deciziunile sale), și e chemat să exercite un control activ asupra persoanei și averii minorului. El e convocat cel puțin odată pe an pentru a controla și da avizul asupra gestiunii tutorelui și afară de aceasta ori de câte ori e nevoie a autoriza tutorele să facă un act mai important. În practică e chemat și când nu e nevoie, chiar pentru acte și acțiuni pe care tutorele e competent a le face singur, în puterea obșnuinței și printr-o exagerată teamă de răspundere. În teorie consiliul de familie pare a fi foarte util, controlul său eficient, iar avizele ce este chemat a da cât se poate de serioase, ca unul ce știe cel mai bine situația de fapt. În realitate consiliul de familie nu corespunde deloc misiunii sale, e o simplă povară pentru tutelă și ar trebui pur și simplu desființat. Cine a asistat vre-odată la deliberațiunile sale știe că în majoritatea cazurilor ele sunt simple parodii. Dacă e adevărat cele ce a spus Ioseph de Maistre că : „nulle grande institution ne résulte d'une délibération”, cu siguranță că acest adevăr se aplică deliberațiunilor consiliului de familie. Fiind sustrași pentru alte interese dela ocupațiile și interesele lor proprii (în genere primăvara, după depunerea conturilor, atunci când și ocupațiile sunt mai intense), străgăniți de mai multe ori pe drumuri până se reușește a se obține prezența celor 5 glasuri pretinse de lege, membrii consiliului pe cari în cursul anului tutorele nu l-a pus niciodată în curent cu mersul afacerilor tutelare, sunt chemați să asculte și să aprobe conturile de gestiune a tutorelui sau vre-o altă cerere a sa. Gândindu-se cum să scape mai repede, cunoscând prea bine pe tutor cu care trăesc alături și pe care nu îndrăznesc să-l contrazică ca să nu intre în conflict cu el, — mai ales că de obicei aceasta le procură unele avantagii de transport ș. a. —, în fine din cauza ignoranței, a familiarității sau dependenței lor, membrii consiliului se arată indiferenți sau slabi și consimt totdeauna cu pasivitate la cele ce li se cer. Rar de tot și numai când există vre-o animozitate între ei, membrii au veleități de independență și cată să critice pe tutore, dar nu din interes pentru pupil, ci mânați de dorul lor propriu de răzbunare. Ca și în cazul dintâiu, nici în cazul acesta contribuția consiliului nu poate fi utilă cauzei.

Cel puțin când consiliul se întrunește la judecătoria sub președinția judecătorului de ocol, acesta dacă e om de bine și cu experiență poate să ghideze cum trebuie aceste deliberațiuni, uzând de autoritatea și prestigiul său și să ajungă astfel la rezultatul dorit. Cu atât mai mult că acest judecător fiind în apropiere cunoaște mai bine situația. În cazurile însă mai importante, când consiliul e chemat a se întruni la tribunal, el nefiind prezidat conform legii de magistrat, toate obiecțiunile arătate mai sus rămân valabile și fac rolul consiliului nul. Prin urmare el mai

mult încurcă decât ajută, căci nu e ușor lucru să aduni la oaltă 5 persoane și să-i transporti pe distanțe adesea considerabile. Aceste întârzieri și cheltuieli se resfrâng în definitiv asupra pupilului, îl înăbușe și-l ruinează în loc să-l salveze. Iată de ce germanii, cu spiritul lor metodic și practic, nu au prevăzut în codul lor, ca organ tutelar general și permanent, acest consiliu de familie. Un asemenea organ nu poate lua ființă acolo decât atunci când părintele pupilului a dispus instituirea lui sau când autoritatea judiciară îl socoate util, de ex. când minorul are interese angajate în vre-un comerț sau industrie, care cer cunoștințele tehnice ale oamenilor de meserie. Cum vedem acolo rolul său e cu totul accesoriu și atunci când există e format din judecătorul de tutele ca președinte și din 2—6 membri. Totuși atunci când simte nevoia, sau după propunerea tutorelui, tribunalul de tutelă poate solicita ajutorul, sau consulta rudele și aliații pupiliilor, dacă aceasta se poate face fără întârziere mare sau fără spese prea mari (art. 1847 c. c. germ. și paragr. 123 c. austr.).

Acum după ce i-am arătat zădărnicia acestui organ tutelar, să-i căntăm origina spre a putea vedea cum a fost introdus în codul nostru. În dreptul nostru vechiu consiliul de familie nu exista, de asemenea nici în dreptul roman. El a fost împrumutat de redactorii codului Napoleon din vechiul drept cutumiar francez unde însă avea o importanță și o dezvoltare cu mult mai mică. Se știe că în acea epocă bântuia pasiunea comitetelor și a consiliilor de tot felul. Astăzi însă chiar în Franța se observă o mișcare de recul. Astfel prin legea din 1907 consiliul de familie a fost înlocuit cu tribunalul civil în tutela copiilor naturali.

De altfel acolo el e în toate cazurile prezidat de judecătorul de pace (art. 416 c. c. fr.), care are voce preponderentă în caz de partaj, astfel că prin acest fapt, după cum am arătat, efectele sale rele sunt într-o oarecare măsură atenuate. Credem că mișcarea defavorabilă consiliului nu se va opri aci și că toată puterea se va da singurului organ în stare a controla pe tutor și a proteja eficient pe minor și care este :

III. Autoritatea judecătorească

Protecția minorilor aparținând în principal Statului, magistratul ca reprezentant al său, ar trebui într-adevăr să fie cel mai principal organ al tutelei. Așa a fost la Romani unde magistratul protector, analóg judecătorului de ocol dela noi, se numea pretorul tutelar. Așa e în dreptul german unde există un tribunal special numit tribunalul de tutele, iar în dreptul austriac sedria orfanală.

În dreptul nostru însă ca și în cel francez, după cum am arătat, puterea tutelară rezidă în realitate în consiliul de familie. Magistratul joacă un rol mai secundar și nu face uneori decât să ia act și să exe-

cute hotărârile acestui consiliu cu privire de ex. la persoana tutorelui și să ratifice (id est să omologe) avizele sale cu privire la socoteli și încheierea de acte juridice. Vorbim mai cu seamă de judecătorul tutelar de la tribunale, care nu are măcar căderea să prezideze consiliul de familie și deci nu-i poate imprima, cel puțin pe această cale deghezată, direcția ce o dorește, așa cum o face deseori judecătorul de ocol. Căci spre diferență de dreptul francez unde toate tutelele se conduc de judecătorul de pace la noi administrarea tutelelor e împărțită între 2 instanțe după valoarea patrimoniului tutelar și anume judecătoria până la 100.000 lei și peste această sumă tribunalul cu concursul ministerului public. Determinarea competenței e cu totul aleatorie și depinde de bunul plac sau de fantezia celor însărcinați cu inventarierea și evaluarea patrimoniilor. În plus ea dă naștere și la multe dificultăți, căci patrimoniile variază neîncetat în cursul timpului. Ele scad de ex. prin ajungerea la majorat a unora din pupili care-și iau în administrație și folosintă partea lor, prin emanciparea expresă sau tacită, prin căsătorie, prin pierderea sau înstrăinarea de obiecte etc., sau cresc cu dobândirea de noi bunuri prin succesiuni, donațiuni, împroprietărire, etc.

Ar trebui deci ca cele 2 instanțe, judecătoria și tribunalul, să-și trimită reciproc tutelele prin declinatorii de competență ca pe niște mingi, joc care numai în avantajul lor nu poate fi. Într-adevăr o bună administrație cere permanentă și unitate de conducere. Variația judecătorului supraveghetor pe lângă că înlesnește fraudă, mai vatamă interesele minorului și prin faptul că fiind mai puțin cunoscute sunt mai puțin promovate. Dar acesta este și unul din defectele ce se impută judecătorului tutelar de pe lângă tribunale. Nefiind însărcinat permanent cu această funcție ci având numai o delegație temporară pe 1 an, neavând experiența și specializarea necesară, activitatea sa are un caracter de tatonare și provizorat, pe care nu-l poate avea aceia a judecătorului de ocol în permanență ocupat cu asemenea afaceri. În plus că acesta fiind mai în apropiere, cunoaște mai bine situația locală; iar administrația tutelei e mai puțin oneroasă la judecătoria ca la tribunal, transporturile și cheltuielile persoanelor chemate de magistrat fiind în cazul dintâi mai mici.

Iată de ce cerem ca toate tutelele să treacă numai în administrația judecătorilor. După desființarea ambulanței și încetarea activităților extrajudiciare (ex propriere, împroprietărire, despăgubiri) ce au avut până acum. Judecătorii de ocol au în general puțin de lucru în plus că și procesele civile s-au împuținat acolo prin faptul că sporirea competenței a rămas în urma sporirii valorii bunurilor. Mica sarcină ce le-ar reveni prin repartizarea între toate judecătoriile a tutelelor de la tribunal nu i-ar împovăra prea mult. Iar posturile judecătorilor tutelari de la tribunale care și ei au relativ puțin de lucru, mai ales spre sfârșitul a-

nului când s'au terminat verificările conturilor, desființându-se, s'ar realiza fără nici o pagubă, în bugetul statului o însemnată economie, care nu e de dispregiuit pe aceste vremuri de criză.

E necesar a menționa aci că în îndeplinirea sarcinii sale magistratul tutelar trebuie să găsească în lege instrumentul necesar, ceea ce, se poate spune, nu e cazul cu legea noastră. Într-adevăr ca să dăm un exemplu, nu există în codul civil și nici în cel penal (nici chiar în noul proiect), cea mai mică sancțiune pentru obligațiile impuse tutorelui. Dacă tutorele refuză să accepte tutela, dacă omite să execute ordirele judecătorului, dacă refuză sau neglijează a depune conturile, nu poate fi pedepsit, nu poate fi constrâns. E drept că pe marginea art. 330 c. p. s'a născut o jurisprudență, care, asimilând refuzul de a depune conturile cu un abuz de încredere, îi aplică sancțiunea prevăzută de lege pentru acest delict. Jurisprudența e însă controversată și se referă numai la una din obligațiile tutorelui. Trebuie pentru toate aceste cazuri sancțiuni (pedepse cu caracter civil), așa cum sunt prevăzute în codul german și cel austriac și trebuie edictate de asemenea dispozițiuni pentru alcătuirea socotelilor atunci când tutorele nu voeste în nici un chip a le alcătui (v. parag. 124 c. austriac); precum și dispozițiuni ca instanța tutelară verificând socotelile să poată obliga pe tutor (cu dreptul acestuia la apel) la plata unei sume. la săvârșirea sau omiterea vreunui fapt etc.

Mai sunt desigur și alte dispozițiuni care ar trebui luate sau schimbate în lege, acestea fiind însă de o însemnatate mai mărunță nu merită a ocupa cu ele paginile revistei și de aceia ne oprim aci.

N. NEGRU

Jude-președinte tutelar trib. Ialomița

Călărași, 5 August 1928.

Romanizarea Justiției în Bucovina

Reformele d-lui C. G. Rătescu, președinte la înalta Curte de Casație și Justiție fost inspector al Curților de Apel

Defunctul Rege Carol, trecând înainte de război în străinătate, s'a oprit și în gara din Cernăuți unde i s'au făcut ovațiuni și de o deputațiune de boeri români bucovineni, conduși de un baron, descendent al unei vechi familii din Moldova. Regele mulțumind pentru gestul de atențiune al boerilor, cari l'au salutat a dat să se întreție pe românește cu baronul conducător al nobilei deputațiuni. Cu această ocazie baronul român a adresat către M. S. Regele rugarea să-i admită a vorbi nemțește adăugând că românii din Bucovina având creștere germană nu știu românește, întrebându-l în vorbirea către M. S. cuvintele rămase de pomină „Majestät wir sind Deutsch erzogen“!

Am ținut că e bine să reamintim acest epizod is-

toric care a produs multă vâlvă în țară documentând destul de elocvent până la ce desconsiderare a putut să ajungă graiul strămoșesc în fosta provincie Bucovina.

Dacă poate atmosfera caracteristică de completă suprimare a elementului românesc băstinaș, sub era austriacă, ar fi în stare să ne explice cum chiar consistorul arhidiecezan al Metropoliei ort. rom. din Cernăuți avea limba germană ca limbă oficială, nu putem însă înțelege de ce acum, aproape 10 ani după unire, nu se întrebuițează limba statului în redactările hotărârilor instanțelor judecătorești, cum sunt sentințele arbitrale ale bursei din Cernăuți, etc. pentru că cu acelaș argument de ordine publică în Stat, cu care s'a impus în Bucovina austriacă limba germană, putem și noi pretinde ca emanațiunile puterii judecătorești, să nu se exteriorizeze astăzi la noi în o altă formă și prin alt cuvânt, decât exclusiv în limba românească.

Cazurile amintite al bursei din Cernăuți etc. sunt cu atât mai detestabile fiindcă hotărârile arbitrale se trimit adeseori în original în străinătate dând acolo ocazie la fel de fel de comentarii ca de ex.: că limba noastră ar fi rămas încă atât de rudimentară și nedesvoltată încât nu a ajuns să fie susceptibilă pentru a putea fi întrebuințată la redactarea de hotărâri judecătorești trebuind să se recurgă tot la limba germană, a vechilor asupritori. Așa cel puțin se afirmă în această privință pe la Viena.

Când știut este că art. 126 din constituție prescrie. că limba românească este limba oficială a Statului român, o astfel de practică recalcitrantă, veșejită cu drept cuvânt și de d-l procuror general Căpățână al Curții de Apel de Cernăuți, nu poate fi admisibilă nici chiar la un popor de o indulgență atât de proverbială cum e cea a poporului nostru.

De altfel putem zice cu satisfacție, că reminiscența amintită a trecutului trist e aproape ultiua, zvârcolire a caracatiței străine, care mai ține Bucovina în ghiarele ei sleite de puteri, având mai ales a aminti că în domeniul justiției se remarcă *un mare progres spre bine pe care avem a-l mulțumi d-lui C. G. Rătescu, Președinte la Înalta Curte de Casație și Justiție dela a căruia inspecție începe adevărata eră nouă românească în viața juridică din Bucovina și iată de ce:*

Una din deosebirile cele mai bătătoare la ochi, între justiția din Bucovina și cea a Vechiului Regat consta în forma exterioară de redactare a hotărârilor judecătorești: pe când în Vechiul Regat s'a întrebuințează o redactare logică, inductivă, motivele precedând dispozitivul, hotărârile în Bucovina se redactau invers în forma deductivă aprioristică dispozitivul precedând motivele care îi urmau ca argumentare.

Dispozițiunile legale înșirate în procedura penală cât și în cea civilă din Bucovina prevăd în privința alcătuirii hotărârilor următoarele: procedura penală arată că o hotărâre are a cuprinde: fapta, de care în culpatul e vinovat sau a fost învinovățit, având a indica împrejurările determinante pentru pedeapsa aplicată, infracțiunea ce o constituie elementele de fapt considerate ca dovedite în sarcina infractorului, pedeapsa la care se condamnă delinquentul, dispozițiunile legii penale, care au fost luate în considerare cât și dispozițiunile ce s'au luat relativ la pretențiunile de despăgubire valorificate în instanță.

Procedura civilă dispune în paragraful 417 relativ la redactarea hotărârilor, că ele au a cuprinde dis-

pozitivul hotărârei, specificarea faptelor și motivele pe cari se bazează instanța.

Cum vedem legea austriacă se pronunță numai asupra cuprinsului material al hotărârilor consacrand în mod serios obligațiunea motivării ca toate legile procedurale moderne sub sancțiunea necondiționată a nulității.

Forma hotărârilor rămânea să fie determinată după vechiul obicei al casației (uzus fori) căreia Ministerul Justiției îi dădea caracter obligatoriu prin imprimătele (model) trimise tuturor instanțelor judecătorești.

Dela unire încoace mai ales însă dela crearea unei secțiuni pentru Ardeal și Bucovina la casație forma redactării hotărârilor casației la secția ardeleană și bucovineană era din capul locului cea românească trecându-se în fruntispiciul deciziei numele și gradul judecătorilor eventual și al reprezentantului Ministerului public, arătându-se numele și calitatea părților, obiectul procesului, felul în care s'a desfășurat procesul enunțându-se probele ce s'au administrat și concluziunile puse de părți (practica) trecându-se apoi la expunerea faptelor stabilite și la analiza probelor căreia îi urma motivarea în fapt și în drept, și înserându-se, în fine, soluțiunea dată cauzei sub toate raporturile deci așa numitul dispozitiv.

Cum vedem, atât după sistemul austriac cât și după cel românesc, motivarea hotărârei cere aceiași expunere sistematică și logică a considerentelor de fapt și de drept cari au condus la hotărârea pronunțată, numai înșirarea redacțională a cuprinsului fiind deosebită.

D-l Președinte C. G. Rătescu, văzând cu ocazia inspecției sale în Bucovina că o omogenizare a formei hotărârilor e posibilă, fără a aduce nici cea mai mică alterare legilor procedurale din Bucovina, a propus Ministerului Justiției confecționarea de imprimăte pentru hotărâri redactate după forma românească, adoptată de mult de secția ardeleano-bucovineană a casației și trimiterea lor către instanțele judecătorești bucovinene. D-l Ministru de Justiție acceptând acest proiect de unificare, pe cât de ingenios conceput pe atât de simplu și rațional, a trimis prin circulara No. 71975 din 30 Septembrie 1927, instanțelor judecătorești din Bucovina modele de aplicare obligatorii pentru hotărâri, încheeri, adrese etc., alcătuite după sistemul vechiului Regat izbutind astfel *a romaniza pe cale legală, aproape prin o singură trăsătură de condei, toată partea exterioară a justiției din Bucovina.*

În complectarea activității sale încoronate de un succes atât de serios și folositor justiției țării d-l C. G. Rătescu s'a ocupat și de registrele și dosarele judecătorești din Bucovina, manifestând și în această privință *că are darul de a afla soluțiunile cele mai nimerite.*

În Bucovina nu există opise generale și opise alfabetice care notează dosarele în afacerile penale după inculpat și în cele civile după reclamant. Regulamentul serviciului intern din Bucovina prevede o serie întreagă de registre judecătorești, compuse după materia afacerilor, prescurtările denumirilor indicative rămânând până chiar la venirea d-lui C. G. Rătescu în inspecție tot cele pur germane. Așa de ex: pentru afacerile penale la judecătorie se întrebuința prescurtarea de: U. dela germanul Ubertretung, contravențiune, pentru afacerile cambiale la tribunal prescurtarea de W. dela germanul Wechsel, cambie etc.

D-l C. G. Rătescu, constatând în această privință, înfățișare cu totul străină a lucrărilor judecătorești din Bucovina a propus imediată înlocuire a denumirilor străine, a registrelor și dosarelor prin cuvinte și prescurtări românești, *înlăturând și prin această măsură o reminiscență* a trecutului neromănesc care nu mai avea nici un rost în justiția noastră. Din inițiativa d-lui C. G. Rătescu, în urma circularii Ministeriale amintite, registrele, dosarele, hotărârile, cât și actele judecătorești din Bucovina vor fi notate de acum înainte în felul următor:

1. In civil,

Procese civile începând cu un mandat de plată cu Cm.	
Afacerile civile mărunte așa numite bagatelare sub 5000 lei cu	Cb.
Cauzele pendinte la instanțele arbitrale pentru accidente miniere cu	Ca.
Cauzele de avertisment (mandat de plată) cu	M.
Denunțările de contracte de locațiuni și evaluările cu:	Cl.
Comisiunile rogatorii civile cu	Cr. C.
Execuțiunile cu	E.
Măsurile provizorii cu	Prov.
Procedura succesorală cu	Suc.
Punerile sub interdicție cu	Inter.
Afacerile tutelare cu	T.
Legalizările cu	L.
Declarările morții prezumate cu	M. P.
Toate celelalte cauze civile cari nu intră în alte registre cu	Div. C.
Registrul general pentru toate afac. arbitrale cari nu țin de accidentele miniere cu	Div. a.
Cauzele cambiale cu	Camb.
Falimentele cu	Fal.
Concordatele cu	Conc.
Apelurile civile cu	Ap. c.
Recursurile cu	R.
Opozițiunile cu	O.

2. In penal:

Denunțurile privitoare la crime și delicta cu	D. p.
Contravențiunile cu	Contr. p.
Comisiunile rogatorii penale cu	C. r. p.
Toate celelalte cauze penale cari nu intră în alte registre cu	Div. p.
Afacerile de presă cu	P. r.
Apelurile în penal cu	ApI. p.
Plângerile cu	Pl.

3. Mai departe registrul pentru cererile tabulare cu	R. fone.
După aceia în fine afacerile industriale cu	C. i.

În această ordine de idei avem a mai arăta că hotărârile judecătorești cari după legile procedurale din Bucovina sunt în general denumite sentințe, fiind indiferent dela care instanță emană, vor purta deacum înainte conform indicațiunii d-lui C. G. Rătescu traducerea românească cu mult mai exactă după instanța care le-a dat, așa că denumirile pentru hotărârile prin cari se rezolvă însuși fondul (Urteile) (Conf. paragraf. 390 din proc. civ.) vor fi: carte de judecată la judecătorie, sentință la tribunal și decizie la Curți.

Expresiunea Beschlüsse, a paragrafului 425 și urm. din proc. civ. urmează să fie redată prin cuvântul Jurnal la tribunale și Curți și încheiere la judecători.

Prin aceasta se vor evita denumirile improprie și atât de des întrebuințate ca: Decizie pentru o încheiere

simplă la judecătorie, sentință sau decizie pentru o carte de judecată la judecătorie etc.

Dacă ținem cont de faptul că în prima linie apare forma exterioară prin care justiția se adresează cetățenilor, reformele d-lui C. G. Rătescu sunt de o valoare reală fiindcă d-lui a știut să dea vestmânt românesc administrației dreptății din Bucovina, *înlăturând pr această cale una din cele mai proeminente deosebiri între noi și Vechiul Regat*, care ne tot trăda pe față că încă n'am înțeles să facem unificarea legislativă rămânând în mare parte tot sub stăpânirea unei concepțiuni neconforme cu spiritul tradițional al poporului nostru.

O altă latură importantă a vieții juridice și economice din Bucovina de care s'a ocupat d-l C. G. Rătescu se referă la chestiunea speselor de proces, care ajunsese adeseori să apese prea greu asupra justitabililor, instanțele judecătorești acordând mai ales cu ocaziunea executării hotărârilor judecătorești cheltueli cu mult mai mari decât le poate admite o interpretare rațională a paragr. 41 proc. civ. și paragr. 74 al leg. de execuțiune despre cheltueli procedurale și de urmărire.

În acest raport arătăm că concepțiunea vechiului regat nu concordă nici decum cu cea a teritoriilor alipite din Austro-Ungaria.

Pe când în vechiul Regat se acordă ca cheltueli de judecată sume aproape derizorii cari nu stau în nici un raport cu ceia ce partea a cheltuit în proces, în Bucovina cheltuelile de proces sunt munificente acordate, ținându-se în mod serios cont de tariful avocațial, de notele de cheltueli ale avocaților prezentate instanțelor judecătorești, ca adevărate elaborări minuțioase de contabilitate cari nu omit a arăta câte scrisori simple sau recomandate s'a emis clienților, câte convorbiri telefonice etc. au avut loc în chestiune, care e costul hârtiei întrebuințate, ce s'a cheltuit cu tramvaiul, etc.

Instanțele bucovinene ar putea invoca întru justificarea atitudinii lor litera legii care în acest raport diferă de dispozițiunile procedurii române. Pe când legiuitorul român enunță după sistemul francez mai mult principii conducătoare când arată în art. 140 proc. civ. că partea care pierde se va condamna la plata cheltuelilor, cari au fost pricinuite părții câștigătoare din cauza judecării... legiuitorul austriac intră în această materie în amănunte explicative după sistemul german dispunând în paragr. 41 proc. civ. că dacă onorarul avocatului e regulat prin tarife etc. cuantumul cheltuelilor câtă a fi fixat ținându-se cont de ele.

Cu toate că în pasajul redat legea se referă fără înconjur la tarifele avocațiale existente, pe cari legiuitorul român nu le amintește, dreptul de apreciere al judecătorului nu e îngăduit, fiindcă aliniatul antecedent, tot din paragr. 41 proc. civ. arată că asupra cheltuelilor cari sunt de considerat ca necesare, are a decide instanța fără admitere de dovezi, după convingerea sa formată din evaluarea atentă a tuturor împrejurărilor relevante.

La ce rezultat absurd am putea ajunge prin acordarea necondiționată a cheltuelilor de proces întocmai după tariful avocațial existent, condemnându-se astfel instanțele judecătorești de a face simple calcule de aritmetică, ne poate proba cazul ca într'un proces pentru 200 lei care s'ar termina la prima ședință prin

hotărâre în lipsă) conf. paragr. 396 proc. civ. Buc. cheltuielile de proces tarifare ar atinge suma de 310 lei și dacă s'ar mai face și execuțiune, spesele s'ar spori cu încă 200 lei, așa că ar ajunge la suma de 510 lei ce reprezintă peste 250% (procente) a datoriei și nu s'ar putea justifica nici de legea austriacă care prevede o rațională apreciere a cheltuielilor, întrucât înlocuirea unui sistem de spoliatiune a justițiabililor, patronată de așezămintele statului rămânând ea rolul tarifului avocațial să fie mai mult lămuritor, și indicativ decât strict obligatoriu.

Cazurile semnalate de d-l C. G. Rătescu că unele instanțe din Bucovina încuviințează cheltuieli de proces și mai ales de executare, cari exced chiar cadrele destul de larg trasate ale procedurii civile din Bucovina, denotă că mai continuă urmările unei justiții care altă dată era străină și nepăsătoare de suferințele poporului, pe cari le desconsideră nefiind dată unitatea sufletească între magistrat și justițiabil a statelor naționale, predominând în unele locuri încă și azi spiritul de asuprire al funcționarului din Colonie.

Are deplină dreptate d-l C. G. Rătescu când observă că o astfel de stare de lucruri aduce grave neajunsuri împrișniri, nemai putând fi tolerată, fiind contra legii.

Circulara Ministerului Justiției No. 67883 din 16 Septembrie 1927, pune stavilă și acestui inconvenient care prin naționalizarea și în fond a justiției naturalmente are să dispară chiar dela sine.

Seria inovațiilor proeminente pentru Bucovina, culminează în circulara ministerială No. 77.749 din 20 Octombrie 1927, relativă la *desființarea închisorii personale pentru datorii de natură civilă necunoscută în Vechiul Regat*, principiul libertății individuale din constituție neîngăduind un astfel de mijloc de constrângere rămas ca reminiscență a unei concepțiuni medievale de altă dată îmbrățișată de codul de execuțiune austriac.

Spre a lămurii mai bine chestiunea despre care e vorba ținem a arăta că legea de execuțiune Bucovineană admite închisoarea ca mijloc de forțare, sau când sunt a fi aduse la îndeplinire obligațiuni civile personale ale debitorului sau în așa numită rânduială a jurământului de manifestare care constă în procedura următoare: Când o urmărire executivă a rămas fără rezultat neaflându-se la debitor avere, creditorul are dreptul să ceară de la executat ca să declare sub jurământ ce avere are, instanța de executare fiind autorizată de lege de a aplica debitorului la caz de neconformare închisoare, spre a-l constrânge la o astfel de declarație sub jurământ a averii sale cunoscută în practică sub denumirea de jurământul de manifestare pentru datorii.

S'a pus întrebarea dacă și în timpul de față, după promulgarea constituției din 29 Martie 1923, se mai poate aplica închisoarea pentru datorii a procedurii Bucovinene.

Consiliul legislativ căruia i s'a cerut avizul din partea Ministerului Justiției a arătat prin adresa No. 606 din 927 că dispozițiunile amintite (art. 47 și urm. din proc. ex. din Bucovina) nu mai pot avea aplicațiune sub imperiul noului pact fundamental al țării fiindcă art. 11 din constituție prescrie că nimeni nu poate fi deținut sau arestat decât numai în puterea unui mandat judecătoresc motivat în caz de vină vă-

dită, deținerea sau arestarea putându-se face imediat... de unde rezultă neîndoios că problema libertății individuale a fost privită de legiuitorul constituant numai în raport cu dreptul și procedura penală necu-prinzând aceste măsuri de excepție și îngăduirea închisorii pentru datorii de natură civilă ale legislațiunii bucovinene, cari norme de drept din Bucovina au a fi considerate ca înlăturate după art. 137 din constituție, care declară desființate toate dispozițiunile legale contrare recenteii constituții.

Astfel a mai căzut un foarte important așezământ străin al sistemului legilor bucovinene care ne deosebea de Vechiul Regat, accentuându-se tot mai pregnant faptul îmbucurător că unificarea noastră legislativă a eșit din cadrul de rezervă pășind fără de a mai putea fi reținută spre realizarea indispensabilă a romanizării întregii noastre legiuii.

Quod felix, faustum, fortunatumque sit.

Dr. ORESTE TERNĂVEANU.
Judecător Vatra-Dornei

DISCURSURILE

ținute la înmormântarea Profesorului VASILE DIMITRIU

Discursul ținut de d-l avocat PETRE POGONAT, în numele Baroului din Iași

Distinsă și întristată adunare,

La baroul avocaților din Iași, acum, se adună din trecut amintiri, cari, aduse dela Universitate, cari dela bară; — unele fragede, duioase și cu aureolă de tineretă, pline de admirațiune și respect. — altele vin din timpul epocii de glorie a baroului acestuia. — epocă, în care, fără greș, apare și figura lui Vasilică Dimitriu. Aproape continuu, în grupul combatant la bară pe atunci. — câțiva ani în urmă. — vâd pe Vasile Sculi, Matei Cantacuzino, Vasile Dimitriu. Când îi vedeam venind la tribunal, urcând scările la Curtea de Apel, ne coprindea o emoție plăcută, ocupația noastră devenea secundară, isprăveam repede micile noastre ocupațiuni și fugeam la Curte; acolo găseam Curtea cu înfățișare mai solemnă. Profesiunea, prin ei, era în sărbătoare, avea să se desfășoare un fragment de viață văzut și adâncit de mințile lor distinse și studioase.

Ascultând pe Sculi aveai plăceri ca acele pe cari îți le dă muzica științifică a unui mare virtuos, pătrundea adânc și subtil posibilitățile de judecată a faptelor, ipotezele lui erau ca desenurile fine în peniță, vizibile clar.

Ascultam cu emoție și cu frică și ne întrebam îngrijați dacă vom putea găsi în viață drumuri de acestea.

Răspunzând Matei Cantacuzino, ne așeza încet, pe nevăgăte de seamă, în sufletul procesului, simțeam căldura dulce pe care o degaja sufletul; — dela muzică trecusem la natură, viața procesului trecea în latura ei de culoare; vibra duios, simțeam toate nădejile cari înjghebase fragmentul de viață în discuție.

Arta acum devenea caldă, oratoria devenea pictură, de la anatomie trecusem la viața în mișcare, de la fi-

neță de cercetare treceam la ochiul umed. Ce farmec este în profesiunea aceasta când este oficiată în acest chip! Vasilică Dimitriu păstra înălțimile, punea ordine, era profesorul prin excelență. Pledoaria lui neliniștea, ne dădea nădejdi; înțelegeam că ordinea și studiul face apropiabil idealul. S'a stins, Sculi, s'a stins Matei Cantacuzino, s'a stins acum Vasilică Dimitriu; ne trezim ca dintr'un vis; profesiunea noastră a rămas cu posibilități mai reci, mai simple, mai lipsită de ideal, cu orizont mai scurt, iar noi suntem mai utilitari, mai practici, mult mai mici. Cu dâșii s'a stins poate o epocă.

Vasile Dimitriu a făcut studiul artei dramatice în tinerețe, a jucat pe scenă, le-a făcut cu dragoste și cu pasiune; în înfățișarea lui fizică rămăsese ceva de artă, interesant, te preocupa.

Arta dramatică trebuie să se confunde cu tinerețea; când este reală, ea deprinde sufletul să vibreze, lasă în el pentru totdeauna o lumină de tinerețe și un entuziasm curat; de acolo poate a venit lui Vasilică Dimitriu dragostea pentru tineret, pentru studențimea universitară, de acolo a scos poate căldura cursurilor lui colorate până la entuziasm, așa de urmărite de studențime.

La școala lui Matei Cantacuzino și a lui Vasile Dimitriu, s'au născut și s'au format avocații de astăzi, cari pun dorință de distincțiune în studiu și expunere, ei au înobilat profesiunea noastră și generațiile cari le-au trecut prin mână.

Focul sfânt care arde în sufletul oamenilor de seamă, împinge veșnic în lupta vieții, întreține puterea de muncă, face pe om să uite că vremea trece; face să zâmbesci când începe să apară părul alb și nu-ți permite să înțelegi că părul alb reprezintă a veste tristă și fatală.

Când s'a pornit război, când unii au găsit momentul să facă averi din speculațiune, iar alții prădând țara, Vasilică Dimitriu a uitat de el, a uitat de ani, a lichidat tot ce adunase cu o muncă îngrozitoare o viață întreagă și a pornit luptă desperată în folosul neamului, pentru a crea prietenii scumpe neamului pentru a face mai realizabil idealul nostru național.

La mormântul tău, mare profesor, ar trebui să plângă cu lacrimi de prietenie și recunoștință și Ardealul căci și tu ai dat muncă cu folos pentru realizarea alipirei lui.

Ca un tânăr naiv și idealist, — după alipire, — ai lăsat Iașul nostru drag în care trăiseși viața întreagă, în care îți desfășuraseși viața întreagă, în care ți-ai topit tinerețea și maturitatea și ai luat toiagul pribegiei, ai plecat în locuri nouă, pentru a îndeplini o altă datorie, a educațiunei tineretului din Ardeal; ai pornit apostolat, la bătrânețe. Te-am admirat și te-am iubit mai mult, ne-ai înobilat, căci ne-ai dat exemplu viu cum trebuie făcut sacrificiul pentru Țară.

Și fiindcă plecând ai lăsat și clientela, te-ai pomenit sărac și bătrân; așa cum au fost toți apostolii, nevoit să trăiești numai din leafă, din insuficienta leafă de profesor, tu, bătrâna ta soție și toți cei cari făceau toiag din bătrânețea ta.

Bătrânețea aspre te-o fi mustrat, sărăcia te-o fi strâmtorat și te-o fi supus la lipsuri, iubite mare român; te-o fi intristat, te-o fi durut lipsa pentru ai tăi, s'o fi topit ceva din tinerețea sufletului său la focul suferinței noui, s'o fi făcut lumină dintr'odată și îi fi devenit trist de forma nouă a muceniciei, de imensitatea sarcinei luate sub greutatea bătrâneței, erai atent, pentru prima oară, când te-a pus jos greutatea

suferințelor, cari nu ar trebui să fie cunoscute bătrâneților ce vin după munci titanice, ca a ta.

Te-ai transferat la București; cu disperare ai încercat din nou ca la tinerețe munca de altă dată, ai căzut. Ce trist ți-o fi părut adevărul care ți-a fost spus de împrejurări, că puterile se sting, că sufletul singur rămâne tânăr, că vremea roade și stinge.

Te-a învins, fiindcă legea această crudă este omenească, te-a răpus cum a răpus pe marii tăi tovarăși de muncă.

Ai venit să te odihnești aici în Iași, unde toți cei ce am învățat dela tine și ne-am înălțat prin învățăturile tale te vom înconjura cu dragoste și duiosă amintire până vom veni la odihnă lângă tine.

* * *

Cuvântare rostită de d-l Prof. univ. FLORIN SION, din partea Facultății de Drept din Iași

Intristată Adunare,

Cu scuturarea timpurie a primelor frunze, în prag de toamnă, se stinge, de timpuriu și marele om al științei, de un impresionant talent și mare caracter, acela care fu pentru noi ieșenii, profesorul Vasilică Dimitriu.

Este greu să prinzi azi, în emoțiunea și durerea pe care o deslănțuie năprasnica zdrobire și să schițezi această mare personalitate, dar răsfoind în cartea sufletelor noastre — a acelora care i-am fost elevi și mai apoi prieteni și colegi de universitate și barou, găsim aci încă vii amintirile prelegerilor sale: Sobre, dar elegante; calde dar pline de erudiție, și care au făcut ca numele profesorului Dimitriu să rămână pe vecie înscris în galeria de onoare a cetății de cultură ce stă pe înălțimea Copoului din acest oraș de muncă și generozitate.

Cc. Vasilică al nostru, în verificarea paragrafelor reci ale legii și noțiunei de drept, el se înălța pe înaripata-i simțire, destrăma principiile și cu ele răscolea suflitele noastre. Înțelegând ritmul vremii și criza ideologică care prindea a coplesi viața socială și politică, ne sintetiza dreptul și disciplina comentariile lui sub armătura rigidă a „normei de drept“, singura în măsură să închege armonia socială, — de conlucrare pașnică și temeinică a tuturor elementelor unui stat și să realizeze acel echilibru de forțe ideologice asigurătoare a stabilității și ordinii de stat.

Înțelegând profund rostul și caracterul dinamic al dreptului, a înțeles să păsească și dincolo de estrada universitară, la bara frământărilor aspre ale vieții dreptului, și cu marea-i personalitate a topit în potirul vieții de durere și zbucium al acelor împričinați, în sânul Tribunalelor comerciale, ca și a Curților cu juri, aceiași înaltă concepție de drept și dreptate, și le-a îmbujorat în căldura convingerei și talentului său mare și le-a apărut cu entuziasmul său fierbinte — dar blând — de mare avocat și jurist.

Prof. Vasilică Dimitriu era pătruns că noțiunea de drept nu-i numai o simplă forță brutală, ci o idee capabilă de inspirație și creatoare de libertate și democrație; și de aceea, când se puse marea problemă a dreptăților milenare ale neamului, ființa lui vibră la unison cu idealul marilor realizări naționale.

În zângătul de fer cu care ne încercuia vitregia unor vremi trecătoare, V. Dimitriu, distingea armonia des-

robirei provinciilor surori, iar la para focului de luptă care făcea să trosnească catapeztezele statelor, el înfiripa visul întregirii neamului românesc, și își hărăzea restul zilelor vieții sale unui apostolat la Facultatea de drept din Cluj. Și cu același cer de credință a pășit ca un gigant peste interesele sale și ale familiei și a pornit din Iași, lui scumpi la Facultatea din Cluj.

Ei bine, azi, mormântului deschis, nu-i este dat să poată închide o personalitate atât de mare. Va strânge în el țărâna ființei lui Vasile Dimitriu, dar sufletul său mare se va perpetua în noi toți câți l'am cunoscut, și din simțire lângă simțire vom ridica amintirea lui până la forma unui ideal.

Și asemenea străjuiților vechi, rămășițele lui să rămâne aici pe această culme a Iașilor, lângă eroii marelui campanii, și cu ei și cu acei ce din zările carpatice ne străjuesc faptele, să buciume și în viitorime, după chipul sufletului și purtării lor chemarea generațiilor.

Și acum în numele Facultății de Drept din Iași, care m'a trimis să-i aduc ultima-i salutare, potrivit vechiului și creștinescului obicei îi zic:

Să-i fie țărâna ușoară, iar amintirea vecinică.

* * *

Cuvântare ținută de d-l Prof. Univ. M. ȘTEFANESCU, în numele asociației „Cultul Patriei“

A murit la București, în ziua de 9 Septembrie 1928, Vasile Dimitriu, fost profesor de drept comercial la universitatea din Iași, apoi la Cluj și București. A fost înmormântat la Iași, în ziua de 11 Septembrie 1928. Aceasta este în simple vorbe, toată fapta trupească, materială care, printre alte fapte, acum de curând s'a petrecut. Ea se crestează pe răbojul vremii, ca orice diversă întâmplare. Iar peste puțin timp Vasile Dimitriu va fi de mult uitat în noianul de întâmplări care necurmat sporesc. Da, și totuși, aceste simple vorbe stărnesc duioase simțiri, și pretioase gânduri, în sufletele care pe Vasile Dimitriu l'au cunoscut. Căci el o pildă a fost.

Iubia înțelepciunea. Știința lui în Dreptul Comercial, despre care poate odată vr'un specialist va scrie în cuvenitele amănunte, întinsă era. Dar nu a fost ea numai o zvăpăiată îngrămădire de cunoștință empirică, trecătoare, ci și un fir rațional, statornic, care părțile experienței le prindea în șirul vecinicii și tăle adânc el le dădea. Chibzuința aceasta nu rece numai se desfășura, ci ea și entusiastă, vibratoare era, cu înaltă artă. Iubire sfântă a avut el de familie, prieteni, școală și țară. Și se rostea Vasile Dimitriu printr'un grai împodobit, minune de frumos. Erau cuvântările lui mărgăritare de stil oratoric, izvodite din cuminenie.

Și cu înțelepciune fost-a el și un patriot neșovăit.

Când Providența a hărăzit intrarea noastră în luptă pentru unirea tuturor românilor, era Vasile Dimitriu profesor la Universitatea din Iași. Atunci și-a dat el tot ce putea, la vârsta lui, pentru a idealului înfăptuire. A mers și a lucrat cu instinctul național, care cerea să fim, — cu orice jertfă, — noi toți românii, una.

Iar după ce visul împlinit a fost, — cu orice jertfă, — și-a părăsit Vasile Dimitriu ce avea mai drag la Iași, pentru ca el profesor să fie la noua Universitate română din Clujul desrobite. Atunci, cu el, rector el fiind,

și cu ajutorul armatei, cu d-nii general N. Petala și Anastasiu, am pornit prin orașele și satele Ardealului, purtând un steag pe care scris era: *Cultura Poporului*. Ne-am sârguit adevărul acesta să îl răspândim. Să se desvolte cultura poporului român pentru binele sfânt al aceluiaș neam românesc, ci nu de vrajba între frați ea sfâșiată să fie.

Apoi, acum în urmă, trecut a fost la Universitatea din București. Și când, în Capitala țării, asociația *Cultul Patriei* un steag a ridicat, ca să fie o regenerare morală întru desăvârșirea națională, el membru fondator a fost. Puternic ne-a îmbărbătat cu avântul lui pătruns de chibzuință.

Așa el și-a făcut circuitul vieții: A plecat în acest chip, cuminte, din scumpa lui Moldovă, dela Iași; așa s'a reîntors, pe veci, acolo: o figură din clasicismul antic, apărută o clipă printre moderni.

Este viața aceasta a lui, pentru unii, o naivă înflăcărare ce la crude neajunsuri l'au dus. Dar pentru noi, ea este iubirea de înțelepciune. Și cu pietate zicem: Nobilă ființă, printre noi, a fost Vasile Dimitriu.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 14 Noembrie 1927

Președinția d-lui EM. MICLESCU, Președinte

Ecaterina V. Ruptureanu cu Dumitru Popa Vanghele și alți

Decizia No. 2486

Legea Curții de Casație din Decembrie 1925. Decizia Curții de Apel casată sub legea din 1922. Curtea de trimitere judecând sub legea din 1925 trebuie să se conforme deciziei Inaltei Curți, art. 54 legea din 1925.

Vânzare. Vânzare cu pact de răscumpărare. Pactul nu poate opera decât achitându-se prețul și toate cheltuielile în termen.

1. *Legea Curții de Casație din 20 Decembrie 1925, de la capitolul II art. 32 până la 64 cuprinde numai dispozițiuni de procedură, art. 54 fiind el însuși o dispozițiune de procedură care tratează despre efectele deciziunilor Curții de Casație față de instanțele a căror hotărâri au fost casate*

Legile de procedură au o aplicațiune imediată la toate procesele în curs, indiferent de faptul că ele ar fi fost introduse înaintea de promulgarea noiei legi, fiindcă asemenea legi presupun întotdeauna o îmbunătățire a mijloacelor de a ajunge la soluțiunea proceselor, bineînțeles afară de cazurile când însăși noua lege prevede altfel, ca de exemplu în legea de accelerare, când dispune că procesele introduse până la 25 Septembrie 1925, vor beneficia încă de dreptul de opozițiune, suprimat în principiu.

2. *Pactul de răscumpărare nu poate opera decât dacă vânzătorul achită în termen, integral, prețul și spezele vânzării; simpla manifestare de voință de a plăti nu este suficientă.*

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l Cons. V. Bălășescu, pe d-l avocat Gh. M. Dumitrescu în desvoltarea motivelor de casare și pe d-nii av. Gh. Iordănescu și Văleanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra recursului de față;

Văzând motivele de casare astfel formulate;

1. „Exces de putere, denaturare de acte și violarea articole-

lor 1372, 1374, 1375, 1377 și 1305 cod. civ. combinat cu art. 1114 și 1115 cod. civil.

În adevăr la 16 Decembrie 1920 am cumpărat prin act autentic cu pact de răscumpărare dela D-l G. Rozeanu, dreptul său indiviz de o șesime în două imobile din București cu prețul de lei 7000. Termenul de răscumpărare era de un an de zile, adică de la 15 Decembrie 1921.

Posterior după ce mi-a vândut mie, la 30 Decembrie 1920 Gheorghe Rozeanu a vândut prin act sub semnătură privată aceeași parte indiviză d-lui Dumitru Popa Vanghele. — Acesta mi-a făcut o ofertă la 15 Decembrie 1921 prin care mi-a oferit în plată nu o sumă lichidă de bani ci o recipisă a Cassei de Depuneri cu No. 94.862 din 1921 în suma de lei 7000 pentru exercitarea pactului de răscumpărare în locul d-lui G. Rozeanu. — Este de observat că atât oferta cât și consemnarea sunt făcute numai pentru suma de lei 7000, adică prețul cu care am cumpărat imobilul, fără să-mi ofere și să consenmeze și cheltuelile ocazionate cu facerea actelor.

Eu, neavând nici o cunoștință de vânzarea de a doua, de oarece nu mi-a fost notificată și nici nu era făcută sub forma autentică, am refuzat să primesc recipisa ce mi s'a oferit spre plată și considerând că răscumpărarea n'a fost exercitată în conformitate cu legea, am făcut acțiune la judecătoria de ocol în contra d-lui Dumitru Popa Vanghele, care stăpânește singur în regulă imobil ca cumpărător dela ceilalți moștenitori, și am cerut să mi-se plătească a șasea parte din venitul acestor imobile pe anul 1920—1921.

Judecătoria de ocol mi-a admis această acțiune, hotărând că pactul de răscumpărare așa cum a fost exercitat n'a operat și prin urmare vânzarea către mine nu s'a reziliat întrucât suma de lei 7000 consenmată și oferită de către Dumitru Popa Vanghele n'a fost suficientă de carece aceasta nu mi-a oferit și nici nu mi-a consenmat și cheltuelile actului de vânzare.

În contra cărții de judecată pronunțată de judecătoria de ocol pârâtul a făcut apel și tribunalul Ilfov secția III-a prin sentința cu No. 38 din 1924 a înlăturat acest mod de a vedea și mi-a respins acțiunea.

În contra sentinței Tribunalului Ilfov am făcut recurs, și Înalta Curte de Casație prin decizia cu No. 4060 din 1925 mi-a admis recursul și a casat sentința Tribunalului Ilfov, trimițând afacerea să fie judecată din nou la Tribunalul Prahova.

Trebuie amintit că la data de 3 Ianuarie 1924 Dumitru Popa Vanghele a depus la dosarul Tribunalului o recipisă a Cassei de Depuneri în valoare de lei 500 reprezentând cheltuelile făcute de mine cu facerea actului.

Tribunalul Prahova, fără a ține seamă de principiile și punctele de drept stabilite de către Înalta Curte prin decizia de trimitere, a admis apelul făcut de Dumitru Popa Vanghele și mi-a respins acțiunea.

Procedând astfel, Tribunalul a violat textele din codul civil arătate mai sus și a comis un exces de putere și o denaturare de acte. — Art. 1372 spune în mod categoric, că pentru a se exercita pactul de răscumpărare, trebuie ca vânzătorul să restituie prețul vânzării împreună cu cheltuelile prevăzute de art. 1377. — Acest articol prevede iarăși că vânzătorul pentru a exercita pactul de răscumpărare, trebuie să restituie și spezele făcute cu ocaziunea confecționării contractului, iar art. 1305 arată că cheltuelile vânzării sunt în sarcina cumpărătorului în lipsă de stipulație contrarie.

Tribunalul Prahova mi-a respins acțiunea întemeindu-se pe două considerațiuni:

a) Tribunalul pretinde că pentru exercitarea pactului de răscumpărare este suficient ca vânzătorul să-și manifeste voința, sau intenția de răscumpărare în termen util; iar apoi după expirarea termenului de răscumpărare vânzătorul poate să depună sumele ce este obligat a plăti. Consecința acestui principiu Tribunalul consideră ca bine depusă suma de lei 500 în contul cheltuelilor actului, sumă ce a fost con-

semnată la 3 Ianuarie 1924, adică la trei ani după expirarea termenului de răscumpărare.

Acastă hotărâre a Tribunalului este în contradicție cu art. 1372 și 1374 din codul civil. — primul art. 1372 definește vânzarea cu pact de răscumpărare care cuprinde sediul materiei și pune principiul că vânzarea cu pact de răscumpărare este o vânzare perfectă, supusă condițiunii rezolutorii, eveniment viitor și nesigur, restituirea prețului; și că rezilierea contractului de răscumpărare se operează prin plata prețului și a cheltuelilor ocazionate cu facerea actului. — Acest lucru însemnează că toate sumele datorate-preț și cheltueli-trebuie plătite sau consenmate până la ziua expirării termenului de răscumpărare, de oarece această plată efectivă este condiția rezolutorie care desființează contractul de vânzare.

Art. 1374 spune iarăși în mod categoric, că termenul odată definit de părți nu mai poate fi prelungit nici de ele, nici de judecători. — Prin soluția dată de Tribunal însemnează că termenul de răscumpărare a fost prelungit și că din momentul manifestării de voință, până în momentul când se plătește toate sumele datorate, proprietatea imobilului rămâne incertă. Dacă vânzătorul plătește sumele datorate atunci vânzarea se reziliază și vânzătorul devine proprietar pe imobilul vândut; dacă însă vânzătorul nu plătește sumele datorate, în acest caz, vânzarea nu se reziliază și proprietatea rămâne din nou a cumpărătorului. — Această nesiguranță a dreptului de proprietate îngreuiază circulația bunurilor și este contrară principiilor economice care trebuie să stea la baza societății moderne.

b) O a doua considerațiune pentru care Tribunalul îmi respinge acțiunea este că taxa de înregistrare pentru actul meu a fost plătită de G. Rozeanu. — Proba acestui fapt o scoate Tribunalul din petițiunea cu care a fost depusă această taxă la Administrația financiară. — Este adevărat că această petițiune a fost semnată de către G. Rozeanu, însă banii cu care s'a plătit această taxă au fost ai mei și au fost depuși de către G. Rozeanu pentru motivul că mie ca femeie îmi era mai greu să mă deplasez la Administrația financiară, pentru a depune această sumă. — Se știe că în regulă generală petițiunile pentru depunerea taxei de înregistrare se semnează de către avocați, sau de către persoana care prezintă petiția; și din acest fapt nu se poate trage concluzia că taxa de înregistrare a fost plătită cu banii aceluia care a semnat petiția.

De altfel certificatul liberat de Administrația financiară invocat de partea adversă, și de care Tribunalul a ținut seamă, spune numai cine a semnat petiția de depunerea taxei de înregistrare, iar nu și din a cui bani s'a plătit această taxă, așa că tribunalul comite o denaturare a acestui act și un exces de putere când se întemeiază pe o asemenea piesă, pentru a trage concluzia că taxa de înregistrare n'a fost plătită de mine, fără să țină seamă de însuși mărturisirea lui G. Rozeanu care arată lămurit că banii s'au plătit de cumpărătoare, deși s'a depus de dânsul la Administrația financiară. — Această mărturisire, care explică și precizează din banii cui s'a făcut plata, trebuie admisă ca adevărată de instanță de fond, câtă vreme nu s'a pretins că ar fi existat vre-un concert fraudulos între Rozeanu și cumpărătoare, pentru că nu contrazice câtuși de puțin petițiunea de depunere. — Într'adevăr prezumțiunea că cel care a depus suma a depus-o din banii lui personali este o prezumție „Juris tantum”, iar nu o prezumțiune legală. Din momentul ce însă, cel care a depus suma arată lămurit că a depus-o nu din bani lui ci din bani cumpărătoarei, acea prezumțiune încetează dela sine. — Această explicațiune de altfel este cu totul plausibilă pentru că, în lipsă de dispoziție contrarie, plata taxelor de timbru privesc pe cumpărător.

Dar în afară de taxa de înregistrare mai sunt ca cheltueli ale actului timbrele pe care s'a scris actul în sumă de lei 38 care

sunt cheltueli lichide, precum și onorariul de avocat, cheltueli care de asemenea trebuie să fie oferite și consemnate de către intimat; aceste cheltueli nici n'au fost oferite nici n'au fost consemnate și Tribunalul în primul rând omite să se pronunțe asupra cheltuelilor de timbru și în al doilea rând prin soluția ce a adoptat a violat art. 1114 și 1115 din codul civil, deoarece a considerat ca valabilă o ofertă care nu era completă pentru că nu cuprindea în ea toate sumele datorate.

II. Violarea art. 1114 și 1115 și 1116 cod civil combinat cu art. 604, 605 și 606 pr. civilă și exces de putere.

Din procesul verbal dressat de către Portărei în ziua de 15 Decembrie 1920 se constată că apelantul Dumitru Popa Vanghele mi-a oferit spre plată recipisa Cassei de Depuneri cu No. 94.862 din 1921 în valoare de lei 7000. — Acest lucru este recunoscut și de Tribunal în sentința sa. — Am invocat înaintea Tribunalului nulitatea acestei oferte, pe motivul că nu mi s'a oferit spre plată o sumă lichidă în numerar adică obiectul datorat așa cum îl cer articolele arătate mai sus, și mi-a oferit o recipisă pentru depunerea acestei sume.

Eu, nu eram obligată să primesc această recipisă, ci trebuia să mi se ofere suma de bani ce mi se datora în numerar.

Tribunalul obiectează că n'am invocat această nulitate la Corpul Portăreilor. — Eu însă nu eram ținută să invoc înaintea portăreilor această nulitate, deoarece legea nu-mi pune această obligație. — Dacă aș fi invocat această nulitate însemna că consimțeam că Dumitru Popa Vanghele să exercite pactul de răscumpărare în locul lui Gh. Rozeanu, și nu puteam să primesc acest lucru de oarece n'aveam cunoștință de vânzarea intervenită între Rozeanu și Popa Vanghele.

În afară de aceasta eu socoteam că dreptul de a exercita pactul de răscumpărare aparține personal lui G. Rozeanu.

III. Violarea art. 54 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție din 19 Decembrie 1925.

Acest articol prevede în mod categoric că, „în caz de casare cu trimiterea deciziunilor Curții de Casație asupra punctelor de drept soluționate sunt obligatorii pentru instanța de fond”.

În acest articol se prevede o chestiune de procedură și de organizare judecătorească. — El dispune cum trebuie să procedeze instanța de trimitere privitor la chestiunile de drept transmise de Înalta Curte de Casație prin decizie sa. — Aceste norme sunt de ordine publică, și atunci când este vorba de o chestiune de interes general și de ordine publică nu poate să existe drepturi câștigate.

Tribunalul îmi respinge această obiecțiune pe considerațiunea că Înalta Curte a casat hotărârile Tribunalului Ilfov înaintea de 1 Ianuarie 1926, adică înainte de punerea în aplicare a noii legi pentru Curtea de Casație și Justiție și că din această cauză art. 54 nu-și ar avea aplicația.

Argumentarea Tribunalului nu este juridică și nu este întemeiată deoarece cum am arătat mai sus legile sau dispozițiunile dintr-o lege privitoare la procedură, sau la organizația judecătorească sunt considerate ca dispoziții de ordine publică și ele se aplică din momentul punerii în aplicare a legii de care este vorba.

Obligațiunea instanțelor de fond de trimitere de a se conforma deciziilor Curții de Casație nu derivă din decizia Curții ci derivă din lege și prin urmare a fost pusă în aplicare.

Era un pericol pentru prestigiul de care trebuie să se bucure Justiția într-o țară ca instanțele de fond să nu se supună principiilor fixate de Înalta Curte de Casație.

Aceste acte de independență cari loveau în autoritatea de care trebuie să se bucure hotărârile Înaltei Curți, trebuie să înceteze din momentul punerii în aplicare a legii indiferent de timpul când s'a casat prima instanță. — Prin urmare, cea de a doua instanță de fond, prin efectul casării sentinței Tribunalului Ilfov avea obligațiunea legală să se conformeze punctelor de drept rezolvate, cu putere de autoritate, de Înalta Curte atât în ceea ce privește regulile de drept, care

cărmuesc materia pactului de răscumpărare, cât și în ceea ce privește chestiunea de a ști dacă simplul fapt al depunerii petițiunii de către G. Rozeanu, fără indicațiune provenienței banilor, constituie o prezumțiune suficientă despre o derogățiune la art. 1305 cod. civil, chestiune rezolvată negativ de Înalta Curte, în baza răspunsului la interogator a lui Rozeanu care constituie o mărturisire judiciară, câtă vreme nu se învoacă fraudă.

Punctele asupra cărora s'a pronunțat Înalta Curte, și asupra cărora trebuia să se conformeze Tribunalul Prahova sunt următoarele:

1. Nu este suficient numai o manifestare de voință făcută în termen pentru exercitarea pactului de răscumpărare, ci trebuie ca vânzătorul să depună înăuntrul termenului toate sumele ce dătează conform art. 1372, 1377 și 1305 c. c.

2. Din cuprinsul contractului cu pact de răscumpărare nu rezultă că s'a stipulat ca spesele vânzării să fie în sarcina vânzătorului G. Rozeanu, ci aceste spese conform art. 1305 au rămas în sarcina mea cumpărătoare, și prin urmare ele trebuiau să-mi fie restituite sau oferite în termen de către Dumitru Popa Vanghele.

3. Din certificatul administrației financiare și din petițiunea cu care s'a plătit taxa de înregistrare la Administrație nu rezultă că acești banii au fost plătiți din banii lui G. Rozeanu și în acest caz urma să se aplice art. 1305 și 1377 c. c. care pun cheltuelile vânzării în sarcina cumpărătorului.

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că, recurenta Ecaterina V. Ruptureanu a cumpărat în 1920 dela intimatul Gh. Rozeanu cu act autentic și transcris a șasea parte indiviză dintr-un imobil, vânzătorul rezervându-și dreptul de răscumpărare până la 15 Decembrie 1921, cu clauza expresă că, în cazul când nu și-l va exercita până la acea dată, cumpărătoarea va deveni proprietara definitivă a drepturilor cumpărate.

Că, între timp, Gh. Rozeanu a vândut dreptul său de răscumpărare intimatului Dumitru Popa Vanghele, care la 14 Decembrie 1921 a somat pe vânzătorul Rozeanu ca să-și exercite dreptul de răscumpărare, iar pe cumpărătoarea Ecaterina Ruptureanu spre a-și primi prețul, chemându-i la Portărei pe ziua de 15 Decembrie 1921; că, la acea dată vânzătorul nu s'a prezentat, ci numai cumpărătoarea, care a refuzat a primi recipisa sub care s'a consemnat prețul vânzării, invocând că, numai vânzătorul Gh. Rozeanu are dreptul a exercita pactul de răscumpărare, după care Dumitru Popa Vanghele i-a depus recipisa la dispoziția Ecaterinei Ruptureanu.

Că, în urma acestora recurenta Ecaterina Ruptureanu investind actul său cu titlul executor, s'a pus în posesia imobilelor, iar posterior a intentat contra lui Dumitru Popa Vanghele acțiune pentru plata venitului părții sale indivize pe anul 1921, acțiune admisă de judecătoria de ocol, dar respinsă de Tribunal pe considerațiunea că pentru exercitarea dreptului de răscumpărare este de ajuns ca vânzătorul să manifesteze în termen util voința de a relua lucrul și ca oferta de a plăti prețul răscumpărării să fie serioasă, fără a fi expus să piardă acest drept în cazul când el nu ar fi expus integral prețul și toate cheltuelile înainte de expirarea termenului fixat pentru răscumpărare.

Că în specie D. Popa Vanghele cesionarul drepturilor vânzătorului Rozeanu a manifestat la timp această voință depunând prețul — și faptul nedepunerii cheltuelilor înainte sau la expirarea termenului nu poate aduce decăderea dela exercitarea dreptului său, cu

atât mai mult că din certificatul Administrației financiare ar rezulta că spesele nici nu au fost achitate de D-na Ruptureanu, dar din contră de însuși Rozeanu.

Având în vedere că sentința Tribunalului a fost casată în urma recursului făcut de Elena Ruptureanu Înalta Curte stabilind că pentru exercitarea faptului de răscumpărare nu este suficientă manifestarea de voință, ci trebuie să se ofere integral prețul și spesele actului, fără de care pactul de răscumpărare nu operează; Că, în speță, actul de vânzare nu prevede că cheltuielile privesc pe vânzător și însuși vânzătorul Gh. Rôzeanu a recunoscut la interogatoriul luat că el au fost făcute de cumpărătoarea Ecaterina Ruptureanu, căreia nefiindu-i achitate în termen, răscumpărarea n'a operat.

Având în vedere că, înaintea Trib. Prahova, ca instanță de trimitere, s'au pus în discuțiune aceleaș fapte, cu deosebire că, intimatul D. Popa Vanghele a depus, sub recipisă, suma de 500 lei reprezentând cheltuielile contractului, declarând în acelaș timp, că, până la pronunțarea sentinței depune orice alte spese ce s'ar găsi că datorează.

Că, Trib. Prahova, prin sentința atacată hotărăște că D. Popa Vanghele ca cesionar al dreptului de răscumpărare și deci ca succesor cu titlul particular al lui Rozeanu, avea dreptul să exercite pactul de răscumpărare în locul lui Rozeanu, așa că cu drept cuvânt Tribunalul a respins pretențiunea Ecater. Ruptureanu că singur Rozeanu nu ar fi putut exercita acest drept, de oarece în dreptul nostru nu există, ca de pildă în codul austriac, vreo dispozițiune care să oprească pe vânzător să transmită dreptul său de răscumpărare către cei de al treilea.

Considerând că această Înalță Curte prin deciziunea sa No. 4060 din 925 dată în acest proces când a casat sentința Trib. Ilfov, — a pus principiul că pactul de răscumpărare nu operează dacă vânzătorul nu depune în termen prețul și spese integrale conform art. 1377 c. civil.

Că în specie D. Popa Vanghele lucrând ca cesionar al drepturilor lui Rozeanu nu a depus aceste spese în termen.

Că certificatul Administrației financiare Ilfov de care se servea D. Popa Vanghele și care arată că la cererea lui Rozeanu s'au încasat taxele de înregistrare, a fost înlăturat de această Înalță Curte prin deciziunea menționată, ca lipsit de forță doveditoare din care să se poată deduce că vânzătorul Rozeanu a achitat dânsul din banii săi acele taxe, — fiindcă mai întâi pârâul Rozeanu a recunoscut contrariu; apoi fiindcă conform art. 1305 cod. civ. cumpărătorul este acela care poartă spesele, — afară de convenție contrară, și o asemenea convenție nu există în actul de vânzare; în fine fiindcă dacă acel certificat constată că taxa de înregistrare a fost achitată prin Rozeanu, aceasta nu înseamnă însă că ea fost suportată de Rozeanu, față tocmai cu dispozițiunile art. 1305 cod. civ.

Considerând că înaintea Tribunalului Prahova nu s'au adus fapte noi din care această instanță de trimi- tere să-și poată forma convingerea că odată cu prețul sau depus și taxele de înregistrare, împreună cu celelalte spese, că dar conform art. 54 din noua lege de organizare a Curții de Casație acest Tribunal era dator să se conformeze deciziunei acestei Înalte Curți No. 2060.

Că motivul invocat de Tribunal pentru a se sus- trage dela această îndatorire este cu totul eronat când susține că deciziunea sus menționată fiind dată în 1925, deci înainte de punerea în aplicare a noiei legi (1 Ianuarie 1926) — Tribunalul ar fi fost în drept să aplice vechea lege, după care deciziunile Înaltei Curți nu era obligatorii.

Având în vedere că legea Curții de Casație din 20 Decembrie 1925 la capitolul II art. 32 până la 64 — cuprinde numai dispozițiuni de procedură, — art. 54 fiind el însuși o dispozițiune de procedură care tratează despre efectele deciziunilor Curții de Casație față de instanțele a căror hotărâri au fost casate.

Considerând că legile de procedură au o aplicațiune imediată la toate procesele în curs, indiferent de faptul că ele ar fi fost introduse înainte de promulgarea noiei legi, fiindcă asemenea legi presupun totdeauna o îmbunătățire a mijloacelor de a ajunge la soluțiunea proceselor bine înțeles afară de cazurile când însăși noua lege prevede altfel, ca de exemplu în legea de accelerare, când dispune că procesele introduse până la 25 Septembrie 1925 — vor beneficia încă de dreptul de opozițiune, suprimat în principiu.

Considerând că Tribunalul Prahova nu a stabilit pe temei de fapte noi, o situațiune deosebită de cea asupra căreia s'a pronunțat Curtea de Casație prin decizia No. 2060 din 925, că singurul fapt nou era depunerea sumei de 500 lei spese al vânzării, — ca însă această depunere tardivă era de natură a confirma tocmai faptul că cerințele art. 1377 c. civ. nu fuseseră îndeplinite în interpretarea dată acestui text de către Înalta Curte — și prin urmare sentința Tribunalului Prahova No. . . . urmează a fi casată ca contravenind dispozițiunei de procedură din art. 54 al legii din 20 Decembrie 1925.

Considerând că conform art. 53 din aceeași lege, Curtea de Casație poate statua și în fond ori de câte ori este vorba de o simplă aplicațiune a legii.

Având în vedere că Tribunalul Prahova persistând în aplicarea greșită a art. 1377, — a violat acest text de lege — din cuprinsul căruia reiese așa cum s'a decis prin deciziunea acestei Înalte Curți No. 2060 din 925 că vânzătorul ce voiește a-și relua lucrul în temeiul pactului de răscumpărare, trebuie să achite în termen integral prețul și spesele și că în mod greșit Tribunalul hotărăște că simpla manifestație de voință de a plăti este suficientă pentru ca pactul să opereze rezilierea vânzării. Că dar fără a fi nevoie să se examineze și celelalte motive de casare apelul lui D. Popa Vanghele contra sentinței judecătoreiei Ocolului IV București No. fiind neîntemeiat, el cată a fi respins, menținându-se în total cartea de judecată a ocelei judecătoreii.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, cassează și în fond respinge apelul lui Dumitru Popa Vanghele.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. II

Audiența dela 16 Mai 1927

Președinția d-lui C. MACRI, Președinte

Eliza Dragomirescu și Irina Gh. Liță cu Elena T. N. Săndulescu

Decizia civilă No. 320

Execuțiune silită. Urmărire imobiliară. Constestație. Neîntrebuințarea acestei căi pentru anularea actului

de ipotecă. Dacă poate fi cerută anularea ordonanței de adjudecare pe cale de acțiune principală. Art. 525, 526 și 530 proc. civ.

Debitorul urmărit care are deschisă calea contestației spre a cere desființarea urmăririi, pentru nulitatea actului de ipotecă pe baza căruia i s'a cerut punerea în vânzare a averii sale imobiliare, și nu izează de dânsa, nu mai poate apoi pe calea ursei osebite acțiuni principale să ceară anularea ordonanței de adjudecare, invocând nulitatea actului de ipotecă.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Eliza Dragomirescu și Irina Gh. Lețu în contra sentinței No. 167 din 1916 a Tribunalului Ilfov secția IV-a civ. corect. prin care s'a respins opozițiunea făcută în contra celei cu No. 412 din 1912, prin care admitându-se acțiunea intentată de Elena T. N. Săndulescu, anulează actul de ipotecă înscris la No. 1839 din 1900, cum și ordonanța de adjudecare cu No. 167 și 301 din 1908, obligându-se adjudecatorul Eliza Dragomirescu să lase în plină proprietate și posesiune reclamantei, imobilele din București str. Vultur No. 133 și cel din str. Turturele No. 14, azi fundătura Vultur 47.

Având în vedere că din desbaterile urmate în cauză, actele și lucrările din dosar, se constată că, prin ordonanța de adjudecare cu No. 265 și 301 din 18 Ianuarie 1908, s'au adjudecat asupra D-nei Eliza Dragomirescu imobilele din strada Turturele No. 14 azi fundătura Vultur 47 bis și din strada Vultur No. 133, averea d-lor Elena N. Săndulescu și N. Săndulescu, urmărită pe baza actului de ipotecă înscris la No. 11834 din 1900; că în contra ordonanței de adjudecare cu No. 301 din 1908 s'a făcut recurs la Casație de către debitoarea Elena Săndulescu, care a fost respinsă prin decizia No. 164 din 1909 a secției a II-a pe motivul că imobilul prevăzut în această ordonanță nu era proprietatea sa, ci a soțului său N. T. Săndulescu.

Că, posterior, numita debitoare înaintea Tribunalului Ilfov secția IV-a c. c., a făcut acțiunea în anularea actului de ipotecă menționat mai sus și a citatelor ordonanțe de adjudecare, care acțiunea fiind admisă de Tribunal, atât Eliza Dragomirescu cât și fica acesteia Irina Gh. Lețu introdusă în proces ca înzestrată cu această avere, de mama sa, introduc apelul de față.

Având în vedere că, apelanții atât înaintea primei instanțe, cât și azi în apel, au susținut inadmisibilitatea acțiunii principale după adjudecarea și autoritatea lucrului judecat, pe baza menționatei deciziuni a Curții de Casație, iar intimații susțin că uzând sau nu de calea recursului, calea acțiunii principale în anularea ordonanței de adjudecare nu le era închisă, invocând dispozițiunile art. 569 pr. civ.

Considerând că potrivit art. 525 și urm. 530 pr. civ., debitoarea urmărită Elena N. Săndulescu având deschisă calea contestației, spre a cere desființarea urmăririi pentru nulitatea actului de ipotecă pe baza căruia i se ceruse punerea în vânzare a averii sale imobiliare și neuzând de dânsa, calea unei osebite acțiuni principale prin care ar tinde la anularea ordonanței de adjudecare, invocând nulitatea titlului este inadmisibilă.

Intr'adevăr, în sistemul procedurii noastre ca și în sistemul procedurii geneveze, spre deosebire de cel vienez, fiind deschisă o cale de atac, la noi recursul în casație și câte odată apelului în ipoteza prevăzută de art. 533 pr. civ., în contra ordonanțelor de adjudecare, se dă acestora caracterul unor hotărâri judecătorești și odată rămase definitive, dobândesc autoritatea de lucru judecat ca ori ce hotărâre definitivă; prin urmare, de s'ar admite pe cale principală o acțiune în nulitatea ordonanței de adjudecare, fie pentru nulitate de fond ca în speță, fie de formă, s'ar viola lucrul judecat.

Că, în afară de aceasta, legiuitorul spre a stabili siguranța cumpărărilor la licitație publică și a atrage cât mai mulți concurenți, ca în interesul și al debitorului urmărit și al creditorilor, prețul imobilului să fie urcat cât mai mult, a edictat decăderile cuprinse în art. 525 și 526 pr. civ., excluzând implicit prin aceasta calea acțiunii principale prin care deși putea cere anularea ordonanței de adjudecare de către însuși debitorul urmărit, nici o certitudine nu ar mai fi mai mare, când ceea ce nu se permite decât cu anumite forme și în anumit termen să se poată propune ulterior pe cale principală după adjudecarea imobilului și depunerea prețului, spre a obține anularea adjudecării.

Că, în ce privește art. 568 pr. civ. el este străin de cauză, referindu-se la cazurile când adevăratul proprietar al imobilului adjudecat n'ar exercita acțiunea în termen de 5 ani de la data executării ordonanței de adjudecare, față de dispoziția înscrisă în art. 565 după care imobilul intră în mâinile adjudecatorului purgat numai de privilegiile și ipotecile consimțite de debitorul urmărit, drepturile adevăratului proprietar rămânând neatinse.

Considerând că în privința ordonanței de adjudecare No. 301 din 1903 existând și autoritate de lucru judecat trasă din decizia No. 164 din 1909 a Curții de Casație s. II. prin care se stabilește că reclamanta Elena N. Săndulescu nu era proprietara imobilului cuprins în ordonanță, acțiunea în anularea acestei ordonanțe nu poate fi primită nici din cauza acestui fapt de neprimire.

Că, astfel fiind, apelul urmează a fi admis ca întemeiat și prin consecință, sentința Tribunalului reformată, iar acțiunea introdusă de numita Elena N. D. Săndulescu, azi decedată și reprezentată prin moștenitorii săi Ecaterina Georgescu, Al. Săndulescu și Gogu Săndulescu, respinsă ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. M. Ionescu, Curtea admite etc.

(ss) C. Macri, C. M. Ionescu, Const. Pantelimon.

NOTA. — Din art. 525 se degajează precis: Că nu numai datornicul sau creditorii pot face contestație, ci și terții, cu pretențiuni diverse cu privire la „revendicarea sau păstrarea unui drept de proprietate sau a oricărui alt drept asupra nemiscătoarelor urmărite”.

Din art. 568 se desprinde: că orice cerere „de evicțiune” se va prescrie în termenul de 5 ani dela data executării ordonanței.

Art. 568 este o consecință a celor fixate în art. 565 care declară purgat imobilul adjudecat numai de sarcinile ipotecare și privilegii.

Acest din urmă text, 565 (717 pr. fr.) nu declară însă purgată și proprietatea de vicile ei. Așa se explică că se repetă în acest text principiul că adjudecatorul intră în drepturile debitorului urmărit. (nemo ad. alium transfere potest...).

Sistemul genevez admite purga completă. (Vezi Ch. M. Popescu, „Curierul Judiciar 16 din 923”).

Chestiune: Având dreptul de contestație — și nefăcând-o, poate veni pe urmă pe cale de acțiune principală conform art. 568?

Casația noastră secția I-a (Curierul Judiciar No. 22 din 927) a stabilit că proprietarul, care deși are cunoștință de executarea silită a imobilului, și deși n'a citat, poate totuși un atare proprietar face acțiune de evicțiune. Înalta Curte pleacă dela regula că: Hotărârile judecătorești sunt relative.

Instanțele de fond mai preocupate de siguranța adjudecărilor și de principiul circulației bunurilor admit autoritatea de lucru judecat, când proprietarul deși necitat, avea cunoștință de urmărire și n'a intervenit (vezi decizia de mai sus și mai ales aceea casată și

menționată în sus arătatul număr din „Curierul Judiciar“).

E de remarcat, fără interes de legătura imediată cu chestiunea ce tratăm, că Inalta Curte se contrazice în ce privește definiția și caracterul ordonanțelor judecătorești: căci pe când Curtea de Casație secția I-a (decizia de mai sus menționată) le definește hotărâri judecătorești cu caracter de relativitate; Curtea de casație în Secțiile Unite (17 Mai 1928 P. S. 928 I. 458) le caracterizează: „nefiind hotărâri judecătorești propriu zise“.

S'ar putea susține — tocmai plecând dela justa definiție că ordonanțele judecătorești fiind hotărâri și îndemnat mai ales de tendința siguranței economice, — că datornicul nu mai poate veni pe cale de drept comun prin acțiune de evicțiune fiindcă:

a) El figurează între subiectele de drept, numai în art. 525 (materia contestației).

b) Nu se poate concepe o acțiune „de evicțiune“ (568) decât din partea unui terțiu prezumat deținător al titlului de proprietate, deci nu și din partea celui, *ce-l pierduse prin adjudecare*.

Mărturisesc că un echivoc și o nedumerire se ivește atunci când dăm dreptul terțiului prezumat proprietar să vie (cf. art. 568) pe cale de acțiune de evicțiune când și acesta este invitat să facă demersuri, și primește invitație prin art. 525 — care spune se va face contestație „... din partea altor de al 3-lea care intervin... pentru revendicarea sau păstrarea unui drept de proprietate“.

Deci ar rezulta: odată ce n'ai întrebuințat calea contestației ți se închide altă cale. Concluziunea întemeiată pe principiul de autoritate de lucru judecat!

La redacția viitoare a textelor discutate se recomandă o precizare în sensul că să se determine că o singură dată are cineva drumul de a se plânge.

Un lucru este însă cert: odată ce te găseai „parte“ în procedura de executare nu mai poți veni pe cale de acțiune principală; a fortiori datornicul. Pentru această din urmă, părerea noastră este că nu poate să facă acțiunea de evicțiune, căci, precum am arătat dreptul său e fixat numai în art. 525 (pr. de execuție).

Principiul autorității lucrului judecat nu există atunci când se urmărește averea dotală a unei femei măritate, chiar dacă a fost citată în instanță și deși a avut la îndemână contestația în virtutea art. 525 pr. civ.

De ce? — Fiindcă femeia dotală cu privire la bunul ei dotal n'are exercițiul acțiunilor (art. 1242 cod. civ.). Ea nu este considerată prezinte, dânsa este în aceeași situație ca și minorul care a fost citat, personal.

Femeia dotală are la îndemână acțiunea revocatorie pe baza art. 1255 cod. civ.

Are exercițiul acțiunii timp de 10 ani dela desfacearea căsătoriei; nu numai 5 ani dela executarea ordonanței de adjudecare (art. 568 pr. civ.), căci textul art. 568 deși arată că prescripția de 5 ani, de purgarea proprietății curge contra minorilor, absenților, interzișilor, celor puși sub consiliu judiciar, *nu spune însă că curge și contra femeii dotale*.

În acest sens vezi (susținut de noi și admis de Curtea din București) jurnal No. 5940 din 24 Noemb. 1926 al Curții de apel București secția 3-a (cu nota d-lui av. George Simoniș în *Curierul judiciar* No. 9 din 1928, pag. 140).

S'a pus chestiunea: art. 1255 cod. civ. acțiunea revocatorie a femeii dotale se aplică și la vânzările silite sau numai la cele voluntare și aceeași Curte în-

demnată, de o decizie a Inaltei Curți (Drept. 26 din 925), a decis că nu este cazul unei distincțiuni când nici textul menționat n'o face, deci acțiunea revocatorie din art. 1255 se aplică și la vânzările silite.

Concluzia: 1) Debitorul urmărit n'are exercițiul unei acțiuni principale, când a fost citat.

2) *Nici o parte*, care s'a găsit prezinte prin citare, n'are la îndemână acțiunea principală;

3) Această acțiune o are numai terțiul prezumat ca adevăratul titular al proprietății și acesta numai cinci ani dela executarea ordonanței de executare.

Cunoștința din cauze exterioare dosarului a împrejurarilor silite nu ridică dreptul la acțiunea de evicțiune cf. art. 568 pr. civ.

4) Contra femeii dotale nu curge prescripția cincinălă vorbită, ci ea are la îndemână acțiunea revocatorie din art. 1255.

S. D. POSTELNICU

CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Audiența dela 6 Iunie 1928

Președinția d-lui C. I. NACIAN, Consilier

Deciziunea de Divorț No. 5

Divorț. Dreptul de opoziție. Procedură de drept comun. Desființarea ei prin legea accelerării judecăților. Art. 244, 245, 247 c. civ. și art. 43 l. ac. jud.

În materie de divorț, în ceea ce privește dreptul de opoziție, legiuitorul codului civil referindu-se la dreptul comun (proc. civ.) care a organizat și reglementat această cale de atac, iar dreptul comun fiind azi înlocuit prin dispozițiile legii accelerării judecăților, acestea sunt singurile aplicabile la a doua instanță în materie de divorț întrucât și sub regimul procedurii anterioare dispozițiunile din procedura specială a divorțului se complectau în această privință prin prescripțiunile dreptului comun.

Curtea,

Asupra opoziției făcute de Elisabeta Locotenent M. Ghilicaș contra deciziei de divorț cu No. 2 din 1923 a acestei Curți prin care i s'a respins în lipsă apelul făcut contra sentinței de divorț cu No. 6 din 1927 a Trib. Durostor care a admis acțiunea intentată de soțul ei și a declarat desfăcută căsătoria.

Având în vedere că Locot. Mihail Ghilicaș a cerut să se respingă ca inadmisibilă în principiu opoziția făcută de Elisabeta Mihail Ghilicaș contra deciziei de divorț cu No. 2 din 1928 a acestei Curți.

Având în vedere că decizia opozată fiind dată în materie de divorț, este vorba de a se ști dacă ea este susceptibilă de a fi atacată cu opoziție de către partea judecată în lipsă la a doua instanță.

Având în vedere că art. 53 din legea pentru accelerarea judecăților prevede că această lege formează în materie civilă și comercială de natură contencioasă înaintea Tribunalului și Curților de apel, procedura unificată de drept comun pe întreg teritoriul țării; că ea însă nu se aplică materiilor pentru care prin legi s'a instituit o procedură specială, de cât în măsura în care și sub regimul procedurii anterioare, aceste legi se complectau prin dispozițiunile dreptului comun.

Considerând ca prin dispozițiunile codului civil s'a instituit și organizat în materie de divorț o procedură specială, aplicabilă numai în fața primei instanțe; că însă în apel neprevăzându-se vre-o procedură specială, sunt aplicabile dispozițiunile de drept comun.

Că în adevăr legiuitorul a pus la prima instanță ne-numărate piedici pentru a întârzia pe cât se poate pronunțarea divorțului, și aceasta în scopul de a lăsa mai multă posibilitate soților de a se reconcilia și a aduce la comuna viețuire; că la a doua instanță, din contră, legiuitorul nu numai că revine la dreptul comun, dela care se depărtase în ce privește prima instanță, dar mai mult încă, prin art. 244 cod. civ. prevede formal că se va judeca și cerceta cauza de urgență de către Curtea apelativă.

Considerând că acesta fiind sistemul admis de legiuitor în materie de divorț, este cert că procedura apelului în asemenea materie este aceea reglementată de dreptul comun, care actualmente este aceea prevăzută prin legea de accelerare, și aceasta cu atât mai mult cu cât procedura apelului fiind declarată urgentă prin lege în materie de divorț, rațiunea este identică cu aceea care a condus pe legiuitor la confecționarea legii pentru accelerarea judecăților, așa că în cazul de față procedura dreptului comun cadrează și se armonizează perfect cu principiul admis de legiuitor pentru a doua instanță în materie de divorț.

Că, prin urmare, dacă este adevărat că în ce privește procedura de urmat în materie de despărțenie, codul civil s'a abătut de la codul de procedură civilă, aducând unele derogări dela regulile dreptului comun, apoi este necontestat că acele dispozițiuni de procedură derogatorii înscrise în codul civil au un caracter de excepțiune numai în ce privește prima instanță, urmând ca ele să fie completate cu prescripțiunile dreptului comun în ce privește procedura de urmat în fața celei de a doua instanță.

Având în vedere că în materie de despărțenie legiuitorul nu a reglementat în mod deosebit dreptul de opozițiune; că organizând căile de atac admise în această materie, codul civil nu a reglementat în mod special de cât dreptul de apel și dreptul de recurs, prin art. 245, arătând termenul în care pot fi exercitate aceste căi de atac și punctul de plecare al acestor termene, precum și efectele lor cu totul diferite de cele prevăzute în dreptul comun.

Că în ce privește însă dreptul de opoziție, el a rămas sub aplicațiunea dreptul comun, întru cât codul civil nu se ocupă în mod special de această cale de atac și nu arată normele și termenul în care trebuie a fi exercitată.

Că prin art. 247 legiuitorul prescriind formalitatea transcrierii sentinței de divorț la ofițerul stărei civile, cu această ocaziune se vorbește, în mod incidental, despre opozițiune, stabilind că termenul pentru transcriere curge dela expirarea termenului de opozițiune.

Că de aci rezultă că legiuitorul s'a referit la dreptul comun în ce privește dreptul de opozițiune, această cale de atac fiind organizată și reglementată numai prin codul de procedură civilă, care prevedea cazurile și termenul în care putea fi exercitat dreptul de opoziție, precum și efectele sale.

Că dreptul comun cuprins în codul de procedură civilă fiind astăzi înlocuit prin dispozițiunile prevăzute prin legea pentru accelerarea judecăților, ele sunt singure aplicabile la a doua instanță în materie de divorț, întrucât și sub regimul procedurii anterioare dispozițiunile din procedura specială a divorțului se completau cu prescripțiunile dreptului comun în ce privește exercițiul dreptului de opoziție, precum s'a arătat mai sus;

Că legea accelerării judecăților, prin art. 43 desfiin-

țând dreptul de opoziție, urmează ca în actuala stare a legislației noastre, acest drept nu poate fi recunoscut nici în materie de divorț;

Că deci prezenta opozițiune trebuie să fie respinsă ca neadmisibilă.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier *Remus Benișache*, Curtea respinge ca inadmisibilă opoziția etc.

NOTA. — A se consulta în acelaș senz C. de Apel Craiova s. II No. 21 din 4 Mai 1928, în „*Curierul Judiciar*” No. 27 din 8 Iunie 1928, cu nota d-lui Constantin Ionescu, avocat. Deciziunea Curții de Cons-tanța se vede însă mai complet motivată.

(N. R.).

ANUNȚ

De vânzare un corp vechiu al colecțiunei *Dalloz* compus din 88 volume, în excelentă stare, ne uzate legate în pânză cu piele la cotor (legătură franceză) colecțiune epuizată în Franța și care nu se poate găsi nici la editura *Dalloz* ci numai rare ori de ocazie (vezi catalogul librăriei editoare).

Această colecțiune se compune din:

I) Intreg „*Repertoriul*” alfabetic (*Répertoire de Legislation*) compus din 46 volume (notate cu No. 1-44 deoarece lipsește volumul 31 iar unele din numere sunt duble.

II) *Dalloz, Recueil periodique de jurisprudence*, începând cu anul 1845 până la 1883 inclusiv, plus 3 volume tabelele cronologice pe anii 1845-77 inclusiv, în total 42 volume.

Aceste colecții (*Repertoriul* și *Cronologicul*) se vând numai amândouă împreună pe prețul de 500 lei volumul, transportul și spezele privind pe cumpărător.

Amatorii se vor adresa direct d-lui Prim Grefier al Tribunalului Buzău, secția I-a.

PENTRU JURISTI: Recomandăm „*Curierul Judiciar*”, revistă săptămânală de doctrină și jurisprudență, apare de 37 ani, redactată de Profesori Universitari, magistrați, avocați. **Director** Dr. Dem. I. Debreșcu, Președintele Uniunii Avocaților.

— „*Jurisprudența Generală*”, revistă săptămânală pentru magistrați și avocați. Apare de 6 ani în 32 pagini. **Director** Dr. Gr. C. Conduratu, fost Consilier de Curte, avocat; **Prim Redactor** Dr. Vintilă Dongoroz, avocat. **Abonamentul costă** anual: 1400 lei pentru autorități și Case Comerciale; 1000 avocații; 800 pentru magistrați.

Redacția - Administrația: Artei 5, București I, unde se fac abonamentele și comanda pentru orice cărți de drept române și străine și se execută orice lucrări de tipografie și legătorie în cele mai bune condițiuni.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația revistei „*Curierul Judiciar*”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No. .